

PRENSA
CORONA

Foganya

REVISTA D'INFORMACIÓ I CULTURA DEL GRUP FOGANYA

- PORRERES ANY II N° 9 maig 1991 D.L.P.M.-14/17/1989
350 exemplars P.V.P. 200 pts. Im 20-5-91 So 22-5-91

NOSTRA PORTADA

Les eleccions vistes pels nostres dibuixants.

FOGANYA

REVISTA D'INFORMACIÓ I CULTURA del Grup foganya bimensual.
 Informació i correspondència Cr Molins nº 2 Porreres 07260.
 Direcció General: Junta Directiva del Grup Foganya
 Direcció: Jaume Rosselló i Verger
 Assessors: Francesca Servera Toledo i Iolanda Barceló Márquez
 Consell de Redacció: Vicens Juan Moll i Gori Barceló Márquez
 Col·laboradors: Bartomeu Servera Sitjar, Antònia Rosselló
 Tomàs, Policia Local, Mª Magdalena Picornell Vaquer, Andreu
 Genovard, Antoni Matas Blanch, Mª Jesús Ximelis, Antoni
 Arcas, Joan Roig, Agnès Sitjar.
 Dibuixants: Julio Servera Viedma i Miquel Morlà Vicens.
 Fotògrafs: Sebastià Vidal i Antoni Melià.

SUMARI

Sumari i explicació portada.....	2
ditorial.....	3
Apunts sobre l'esclavatge al segle XV.....	4 i 5
Comparació demogràfica.....	6 i 7
Vida del Grup Foganya.....	8
Tota una aventura.....	9 i 10
Records amb delit.....	11
La Banda informa.....	12
Porrerencs de primera.....	13 i 14
Coneguem el nostre entorn.....	15, 16 i 17
Espipellant els anys.....	18 i 19
Faules d'esopo.....	20
Informa la policia local.....	21
Les baules mallorquines.....	22 i 23
Nupcials.....	24
Necrològiques.....	25
Noticiari local.....	26
N'Hereveta.....	28
Molí d'En Monrroi.....	29 i 30
Treu cap treu maga.....	31 i 32
Vida municipal.....	33
La responsabilidad dels nostres polítics.....	34
Simplement la Vida.....	35
Els noms dels dies.....	36 i 37
Dé tot un poc.....	38
Poemes.....	39 i 40
Glosats.....	41
Encreuat.....	42
Còmic.....	43
Cuina de Son Roig Bonico.....	44

EDITORIAL

ELEGIR,

DIFÍCIL FEINA

Tota la nostra vida és camí d'entrefors, més o menys complicats a l'hora de decidir quin viatge prenim.

De ben petits, ja ens posen entre l'espasa i la paret adesiara, "Quin caramel·lo vols, el verd o el blanc?" i "les galetes ¿quina t'agrada més, la de neu·la o l'emparedada?".

Passa el temps i tornam grans: ¿Qué t'estimes més anar a matances a Cal Tio, o a fira amb el teu germà?

Els anys passen i segueixen les disjuntives, per cert de cada vegada més difícils: Que vols estudiar?, que has d'esser quan siguis gran?, quina allota m'agrada o m'és més convenient?... quin jove podria...?, etc.

No deixa d'esser curiós, que com més personal i important és l'elecció, més influències i pressions ens fan; que van, sense cap dubte, encara que es vulgui demostrar el contrari, destruint el més bàsic i elemental principi de la humanitat, **"LA LLIBERTAT"**.

Quants de matrimonis han sortit desavenguts per haver rebut influències a l'hora d'elegir la parella.

Si l'elecció que s'ha de fer va acompanyada de promeses, més es contradiu la voluntat de la persona, (si et cases amb la neboda et deixaré una quarterada de terra o ses cases), per exemple.

Si les promeses venen acompanyades d'ostentosa exposició de fets brillants del que ofereix, diríem d'altra manera, bravegera, afegin un desprestigi als possibles contrincants, llavors estan segurs que ofereixen el que no tenen.

I tan magres deuen esser, que necessiten alabar-se tant, tant els deu interessar!

Si el manco fos veritat, que llavors, el que feran estarà d'acord amb el que ha promès i predicat.

En resum.... Jo eligiria el que miràs i treballàs pel poble, per la salut física i mental dels habitants.

Això s'aconsegueix amb esport i cultura.

El qui respectàs les tradicions i costums, ambient i arquitectura del poble i del terme en general.

Això s'aconsegueix, recolzant de fet, no de nom, les entitats del poble i les iniciatives particulars, que treballen per tal fi.

Això és cultivar per a conservar les arrels d'on procedim, i unes arrels cultivades vivifiquen l'esser i l'existència d'un poble.

El que no és això, mata a curt termini la vida d'un poble.

Desgraciat de poble dominat per capitalistes ofuscats.

Elegir,... A qui?..... I per què?

Apunts sobre l'esclavisme

al segle XV

L'esclavisme a la Mediterrània Occidental de l'Edat mitjana, és el fruit de la fluidesa del comerç marítim entre les ciutats costaneres del Sud d'Europa amb les del Nord d'Àfrica. També aquests esclaus eren adquirits pels comerciants als llocs afectats per un conflicte bèl·lic mitjançant la compra dels vençuts (J. SASTRE MOLL, Notas sobre la esclavitud en Mallorca, "El llibre dels Sarenys e de Grecs de l'any de MCCCXXX", Mayurqa).

A Mallorca SOTO ens dona dues etapes del comerç d'esclaus musulmans: fins al segle XIII s'abasteix de la població musulmana autòctona, mentres que, per l'extinció d'aquesta, a partir de la darrera data es veu obligada a la importació. El principals llocs d'importació seran:

1.- N. d'Àfrica: seran els anomenats sarrains.

2.- Grècia: a partir de les campanyes catalanes de finals del segle XIII a aquesta zona.

3.- Sardenya i Gènova: són captius "Catòlics" presos per les guerres d'alguns estats italians contra la corona catalano-aragonesa.

4.- "Serfs de la nació de rossos" són esclaus (russos) duits desde la Mar Negra.

5.- Búlgars, tàrtars, txarquesos (circasians).

Aquests esclaus eren comprats pels ciutadans (comerciants, menestrals, nobles) i habitants de la Part Forana (pagesos). El seu destí eren les feines domèstiques i agràries, podent arribar a alliberar-se mitjançant el seu treball.

Però, per què la existència d'aquest esclavisme a Mallorca?, doncs aquest fenomen l'hem d'inscriure dintre d'un contexte temporal, com els dels segles XIII, XIV i principis del XV, on a l'illa hi ha poca densitat de població, poca demanda de terra. Lo que produeix un us important de ma d'obra esclava. La importància d'aquest col·lectiu de l'illa la quantifica SEVILLANO COLOM (Demografia y esclavos del siglo XIV en Mallorca, BSAL-XXXIV) en un 10'2 % de la població de la Part Forana a principis del segle XV, basant-se en un document del 1428 on hi ha la llista d'esclaus (varons), amb 1078 individus a 33 municipis. Aquest nombre l'hem de sumar amb un 1'5 del total (segons VERLIDEN) per afegir les esclaves, així ens trobam amb 2695 esclaus (homes i dones) a la part Forana (d'una població de 26450 habitants).

En quan a Porreres, l'any 1427 el comput dels morabatins ens dona una població de 1295 habitants, mentre que del document de 1428 anteriorment esmentat resulten 112 esclaus per a la vila (afegint-li les dones), lo qual resulta un percentatge del 8'6 % sobre la població total (MUNAR i ROSSELLO VAQUER, Història de Porreres, T-I)

En comparació a altres municipis, podem dir que Porreres s'insereix dintre d'una zona (el pla i la Muntanya) on el percentatge d'esclaus era major (entre el 30 % de Bunyola i el 8'6 % de Porreres), al de les zones costaneres (4'8 % de Santanyí), això es degut a que aquestes zones

costaneres són propícies a les desercions i fuites (MARIA BARCELO, Contribució a l'estudi d'una vila malorquina a la Baixa Edat Mitjana).

Per posar un exemple de compra-venda d'esclaus referida al nostre municipi acabare exposant la regesta d'un contracte (en llatí a l'original) que s'inclou a un Protocol Notarial de l'any 1439 (ARM, M-163):

El 2 d'octubre de 1439 Antoni Forns de Ciutat ven a Llorenç Sala de Porreres un catiu sarraí anomenat Mafumet de 22 anys pel preu de 85 lliures.

Bartomeu Servera Sitjar

ENS DISCULPAM

Ens volem disculpar per les faltes d'ortografia i d'impremta que s'han fet durant tots els números de "Foganya"

Moltes de faltes són degudes a la precipitació amb que es fa la revista i no per manca d'interès per part dels autors dels articles.

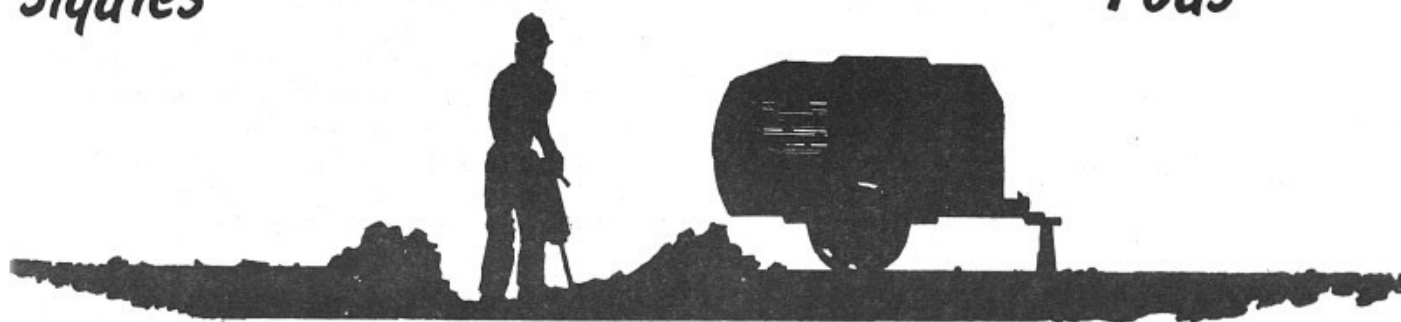
GABRIEL GAYA MORLA

Enderrocaments

Cisternes

Siquies

Pous

Cooperativa 5.7 i Bestard 8

Tel. 64.78.69

07260 Porreres

Comparació demogràfica de Porreres

NAIXEMENTS

1990

1991

FEBRER:

Dia 1: José Munar Martínez
" 4: Caterina Melià Obrador
" 26: Miquel Servera Julia
" 26: Irene Carmona Prats
" 28: Margarida Mesquida Barceló
" 28: Aina Picornell Rosselló

Dia 5: Maria Gornals Vaquer
" 16: Antonio Barceló Bover
" 19: Jaume Ferrà Ripoll

MARÇ:

Dia 13: Catalina Me Santmarti Bauzà

Dia 13: Pedro A. Mulet Monserrat

ABRIL:

Dia 19: Francisco Barceló Gómez

Cap naixement

DEFUNCIONS

1990

1991

FEBRER:

Dia 23: Bárbara Estarellas Mas, 66
" 24: Miguel Noguera Roig, 84
" 26: Miguel Vaquer Mesquida, 72

Dia 10: Sebastián Veny Ginard, 72
" 18: Catalina Soler Garí, 83
" 24: Margarita Nicolau Fiol, 86
" 26: Jaime Barceló Mora, 68

MARÇ:

Dia 8: Antonio Mesquida Servera, 89
" 17: José Mesquida Barceló, 77
" 31: José Mora Mesquida, 78

Dia 2: Francisca Trobat Barceló, 8
" 3: Elena Descalzo Murcia, 83
" 4: Margarita Rosselló Mora, 80
" 4: Andrés Julià Garí, 86
" 7: Francisca Barcelo Sagreras, 8
" 8: Miguel Sagreras Obrador, 80
" 14: Me Luisa Ferrà Mora, 17
" 9: Jaime Perelló Jover, 49
" 27: Francisca Sabater Campins, 7
" 30: Juan Mora Salas, 75

ABRIL:

Dia 19: Jorge Oliver Bover, 91

Dia 10: Félix Amengual Matas, 84
" 12: Coloma Mesquida Amengual, 9
" 16: Catalina Barceló Monserrat, 6
" 30: Gaspar Miró Segura, 68

MATRIMONIS

1990

FEBRER: Cap Matrimoni

MARÇ:

Dia 17: Pedro Rigo Riera i
Margarita Vaquer Casals
" 30: Antonio Negre Reynes i
Carmen Garcia Peña

ABRIL:

Dia 21: Fernando Vaquer Silvar i
Mª Julia Viedma Viedma
" 21: Miguel Bordoy Sitjar i
Bàrbara Obrador Picornell
" 22: Juan Bonet Bonet i
Margarita Roig Cerdà
" 28: Rafael Mora Adrover i
Rosa Fernández Bennassar

1991

Dia 16: Juan Mas Mariano i
Catalina Rosselló Mora

Dia 9: Bernardo Bordoy Vidal i
Christelle Mª Michel López
" 16: Simón Bonet Adrover i
Margarita Bover Mulet
" 23: Pedro Mulet Castell i
Francisca Fuentes Jaume

Dia 6: Jaime Burguera Burguera i
Maria Sastre Julià
" 6: Jaime Manresa Rigo i
Josefa Galiano Sánchez
" 20: Amancio Ferrapeira Dominguez
i Francisca Juan Moll
" 27: Bernat Bauzá Garau i
Agnès Vanrell Sureda
" 27: Miguel A. Serrano Muñoz i
Mª Dolores Barcelo Garcia
" 27: Gabriel Prohens Cifre i
Maria Sastre Julià

PSOE

MIQUEL FERRÀ
CANDIDAT A BATLE

Decisió de progrés

Vida del Grup Foganya

Els mesos de Març i Abril no han estat de molta activitat pel Grup Foganya, ja que només s'han duit a terme dues activitats: el dinar de "La Passió", on varen ésser convidats tots els actors i col·laboradors d'aquesta activitat, encara que no es pogués arribar a fer. Hi assistiren alguns membres de la "Filharmònica Porrerenca" i del Cor, a part dels membres de la Junta Directiva del Grup Foganya, representants de l'Ajuntament i actors i col·laboradors en la preparació de "La Passió". En el dinar, tots els assistents varen ser convidats a tornar-hi a participar l'any que ve, tenguent l'esperança que el bon temps i la bona sort ens acompanyin.

L'altra activitat que s'ha fet per part del Grup ha estat el passat dia 1 de Maig quan es va fer una excursió al Puig Tomir (aquesta excursió s'explica amb

més detall a l'article d'aquesta mateixa revista titulat "Tota una aventura al Tomir").

Ja per a acabar, cal dir que ja s'està preparant la carrossa que participarà a Manacor. Aquesta carrossa estarà ambientada en el Tirant lo Blanc, en commemoració del seu centenari. També vos volem informar de que aviat es començarà a assajar una nova obra de teatre, una comèdia de Josep Me Benet i Jornet titulada Ai, carai. Esperam poder-la representar durant les Festes de Sant Roc, com ja és habitual.

Em vull despedir demanant altra vegada la col·laboració de tots els socis a les properes activitats que durà a terme el Grup Foganya.

Vos esperam!

Y. Barceló.

VICENÇ MARÍ SASTRE

Nacionalistes de Mallorca

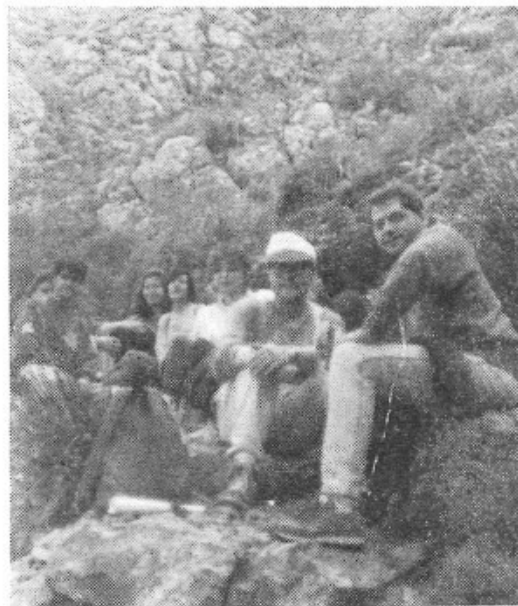
ENTRA A LA SALA

AMB EL PSM

Tota una aventura al Tomir

Eren les 8 i quart del matí de dia 1 de Maig quan partíem de Plaça vuit persones ben dispostes a caminar inesgotablement per "les rutes amagades" de la Serra de Tramuntana. El dia es presentava clar i propici per a la nostra excursió i, de fet, va fer sol durant tot el camí en cotxe des de Porreres fins a la "Font d'es Pedregaret", a Lluç.

Devien ser les 9'30 h. quan vàrem iniciar l'ascensió a peu cap a la nostra meta: el cim del Puig Tomir. La pujada no va ser massa angosta ni difícil, de manera que vàrem pujar alegrement, amb ànims de mirar el paisatge meravellós i titànic de la Serra que s'alçava baix els nostres peus. Vam poder contemplar les "arrossegueres", però ningú no es va mostrar disposat a devallar-hi. Tot va anar així com esperàvem fins que els núvols -als quals ja sentíem de ben a prop- es van començar a ennegrir i a espessar fins que es va moure un vent furiós que no indicava altra cosa que el començament d'una tempesta de les bones. Ja ni ens vàrem plantejar la possibilitat de tornar a devallar perquè ja erem quasi bé al cim. Així, uns amb cara de resignació, els altres amb cara d'una altra cosa, ens vam abrigar tot el que vam poder i seguirem amb coratge la nostra ascensió. No

varen passar ni dos minuts quan ja es va posar a ploure i la pluja, juntament amb la boira que es feia cada vegada més espessa, feia que anàssim de cada vegada més despistats i que es fes més difícil veure les senyes que marcaven la ruta a seguir. En aquesta situació i veient que la cosa ja començava a devallar vam decidir pujar al punt més alt que poguéssim veure i així ho vam fer. No s'aturava de ploure i vàrem arribar al cim on En Vicenç botant damunt una creu marcada a terra va cridar amb alegria: "Hem arribat al Tomir!". Com que el temps no s'estirava i ja era hora de berenar, ens vam asseure allà on vam poder i començarem a berenar. Mentres tant, la cosa es va aclarir una mica i poguérem veure el paisatge grandíol i altiu característic d'aquells paratges. Però -i aquí esdevingué la nostra sorpresa-, a la nostra esquerra també es divisava un puig que semblava més alt que el "nostre"; tot d'una van mirar el mapa i, malauradament, ens vam adonar que ens havíem equivocat de puig: aquell de l'esquerra era el Tomir! No ens va quedar altre remei que aixecar-nos i dirigir-nos a la nostra verdadera meta, mentres que

semblava que els núvols ens perseguïen i no ens deixaven aixugar la roba: la pluja era altra vegada la nostra inseparable companya.

Una vegada que forem al vertader cim del puig Tomir (a la fi!), vam respirar una mica i férem algunes fotos del poc paisatge que podíem veure. Ens havien dit que des d'El Tomir es podia divisar el Port de Pollença però la veritat és que més que veure'l, el vàrem imaginar. Mentre tant, de sobte, en Toni va cridar: "Un "barco"!", i així ens vam adonar que en aquella direcció que en Toni senyalava hi havia la mar, perquè amb el temporal no es distingia el cel de la mar.

Aconseguit el cim del Tomir, iniciàrem el descens enrevoltant el Puig, seguint de passa en passa les indicacions (fletxes o punts vermells) de la ruta. Així, tira, tira, vàrem anar observant i disfrutant de l'hemós paisatge que canviava per moments d'una pedra grisa, seca i pelada a una vall amb herba i oliveres. A la fi es va aturar de ploure i vàrem poder dinar a l'anomenat "Camp Redó", on la combinació de roca, herba i oliveres tot d'una ens va fer pensar en l'Hort de Getsemaní, en el lloc ideal per a representar "La Passió" l'any que ve.

Panxa plena, continuàrem el nostre camí sempre ben atents a no perdre el fil de les fletxes vermelles, l'única pista que teníem per a trobar el camí bo a seguir.

El camí va anar canviant d'herba a pedra, de pla a empinat, i noltros ja una mica cansats, anàvem passant per llocs tan interessants com la possessió d'Alcanella.

Ja eren a prop de les sis de l'horabaixa quan un murmur d'aigua va invadir l'aire, la qual cosa ens va alegrar moltíssim, doncs ja sabíem que ens acostàvem al Torrent d'Alqueda, la recta final de la nostra excursió. Veure i beure aquella aigua clara i cristal·lina va ser el pagament de tot el matí i el cansament de l'excursió i el seu murmur ens va acompanyar fins que vàrem arribar al punt de partida: la Font d'es Pedregaret.

Així es va acabar la nostra excursió, la nostra petita aventura al Tomir. Una excursió molt completa on vàrem tenir l'ocasió de veure tota casta d'animals: cabres granots, sangoneres, ovelles, voltors... i tota casta de paisatges. Tots els que hi vàrem anar estàrem d'acord en afirmar que va ser tota una aventura al Tomir.

GRUP FOGANYA

PER L'ART I LA CULTURA DE PORRERES

PRESENTA

Dies 25, 26 i 27 d'Abril

A les 21'30 hores.

Al Principal Cinema

TOCATS DES BOLL

De'n Joan Mas

REPARTIMENT

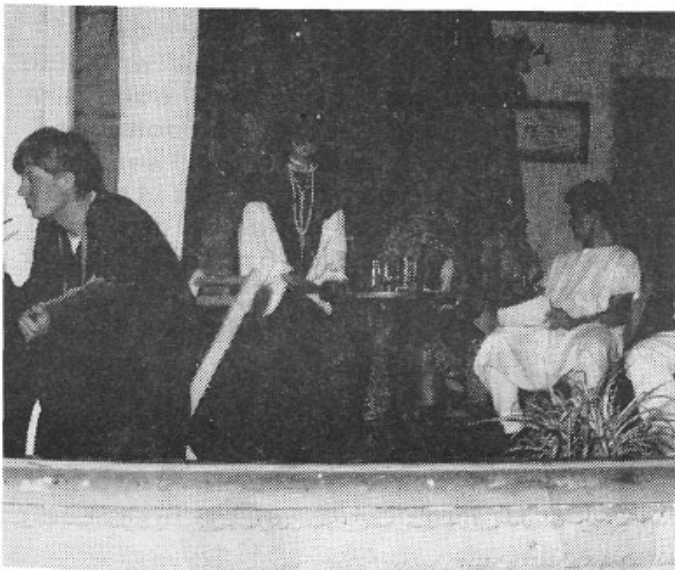
PEP Bernat Bordoy Sitjar
TRUDI Antònia Nicolau Sastre
PARE RJUTORT Vicenç Juan Moll
XIM HORRAC Xesc Servera Mora
DONYA RAMÓN Jaume Martorell
MARGALIDA Apollònia Cerdà Tomàs
MENONS Antònia Rosselló Tomàs
DOCTOR NADAL Biel Gornals Rigo

APUNTADOR: Josep Cerdà Tomàs
DIRECCIÓ: Jaume Rosselló Verger

VESTUARI: Cadascú el seu
MAQUILLATGE: Antònia Mesquida
MÚSICA I SO: Jaume i Antoni
LLUM: Joan Myol Gornals
DECORATS: Germas Servera Garcia
TOT L'ALTRE: GRUP FOGANYA

ANY 1986

Escassetesa de públic, però moltes ganes de fer feina. El grup va experimentar, un altre cop, posar en escena una obra nova, una obra que pel contingut de la mateixa va resultar molt divertida, tant pels actors com pel públic assistent.

L'escenari, en obrir-se el telo, presenta un decorat dividit en dues parts: a la dreta del espectador es veu un consultori, el metge, la malalta; a la esquerra, es veu el jardí de la Clínica, on estan els guillats.

El contingut de la mateixa es desenvolupa amb escenes molt divertides, mentre els guillats estan preparant un complot contra els guardies i metges del frenopàtic.

La trama és, que quan els donen els neurolèptics perquè els prenguin, s'els posen davall la llengua i, seguidament, s'els treuen i s'els guarden. Així quan en tenguin molts, els ficaran a l'aigüa que beuen els zeladors i d'aquesta manera poder prendre possessió de la Clínica. Durant el temps que tarden en reunir totes les pastilles succeïxen les més divertides situacions per aconseguir ració doble de medicament.

Entre tramoies i acudits arriba el gran dia pels guillats i, a la fi, prenen la possessió tan desitjada. En baixar el teló succeïxen les més insòlites ocurrencies que els passa per la mollera als TOCATS DES BOLL.

Per cert, una obra que tornaria a representar, malgrat, la falta de públic, degut a haver de passar per taquilla. Perquè a la gent li agrada veure les representacions del GRUP FOGANYA, però sense pagar.

El passat 28 d'Abril sa banda de música, *Filharmònica Porrerenca*, acudí a la localitat d'Algaida per tal de participar a l'onzena trobada de bandes de música, que anualment organitza el Consell Insular juntament amb la Federació de bandes de Música de Mallorca.

En aquesta ocasió sa Filharmònica desfilava al compàs del pasdoble de concert titulat, "A mi Buñol", del que n'és l'autor M. Carrascosa.

En total foren 32 les agrupacions que participaren a l'acte, superant la xifra de 1500 el nombre de musics que les integren, i entre les quals es trobaven dues bandes de recent creació. La gran majoria dels musics són joves i jovençanes que estudien a les escoles locals de música. Precisament molts d'aquests joves són els que integren la banda de la secció juvenil de la Federació de Bandes que el dia abans oferiren un concert a l'Església Parroquial d'Algaida com a pròleg de la Trobada. Actualment cinc musics joves de Porreres formen part d'aquesta banda juvenil.

Enguany la trobada s'ha vista avançada en el calendari per motius electorals, tornant-se realitzar el matí, després de que a les dues edicions anteriors es fes l'horabaixa. El pressupost total d'enguany puja a disset milions de pessetes on estan incloses les subvencions que s'otorguen a les bandes.

Fent una mica d'història, recordarem que la idea de les trobades de bandes va néixer d'aquell acte realitzat a Porreres

el 4 d'Octubre de 1981, amb motiu del 125 aniversari de la Filharmònica, el qual hi participaren les quinze entitats musicals existents en aquell moment.

El mateix any es va dur a terme la primera trobada a la Plaça Major de Ciutat i correlativament cada any s'han anat fent a sa Plaça de sa Faixina, també de ciutat, seguit de Lluc, Inca, Felanitx, Porreres (1986), Llucmajor, on curiosament sa Filharmònica desfilava a mans de la batuta provisional del músic Antoni Servera, com a conseqüència de la justificada expusió del Director titular. Posteriorment les poblacions que han acollit les trobades són: Montuiri, Muro, Pollença i enguany Algaida.

Avui quan han passat onze anys, les bandes s'han més que duplicat en nombre i han propiciat la creació de la Federació de bandes de Música i Associacions Musicals, de la qual la Banda Porrerenca n'és membre fundadora i compta actualment amb el càrrec de la Vice-Presidència. Precisament dins el mes de juny està convocada una Assemblea General de la Federació per tal de tornar elegir junta, ja que conclueix el temps de gestió de l'actual i segons dicta el reglament dels Estatuts d'aquesta entitat.

Altres actuacions realitzades al transcurs del mes de Maig a altres pobles han estat: un concert el diumenge 12 a Sóller amb motiu de les festes de les Valentès Dones. L'horabaixa del diumenge de dia 19 amb una actuació dins el programa d'actes organitzats a Costitx.

Així mateix s'està treballant amb la confecció del programa que serà interpretat al concert extraordinari que anualment a finals de primavera realitza la Filharmònica Porrerenca i del qual vos oferirem més informació a una propera edició.

Joan Roig

PORRERENCS DE PRIMERA

Cada vegada que m'atenc a un porrerenc, que ja ens ha deixat i cercant dins el passat, bé per familiars o amics, me sent la mateixa emoció de quan encara bergantell enfiladís, damunt un caracull d'ullastre o un cimbal de figuera hi trobava un niu, que per mi era un tresor.

Aviu amb la il·lusió de dir a tots els porrerencs, que he trobat un altre "PORRERENC DE PRIMERA" me sent l'ànsia d'agafar un altre niu de passarell o de verderol.

Era afectat de coses hermoses i l'hi agradava la perfecció, la bondat i el despreniment l'acompanyaren per tota la vida.

Vos estic parlant de Don Cristòfol Mora Garcies (Es rellotger), que per la seva desinteressada col·laboració amb obres destacades del nostre poble i en especial de la nostra Parròquia, bé es mereix que l'anomenem "PORRERENC DE PRIMERA".

Va néixer l'any 1871 dia 11 de Setembre, son pare nomia Cristòfol Mora i feia de fuster a sa placeta de Santa Catalina Tomàs, i sa mare nomia Francesca Garcies.

Amb la seva feina destacà, per la seva generositat, totes les obres que realitzà, les feu per i amb amor a Porreres.

Segons em conta la seva filla Francesca i Mestre Miquel Bover (Teleca), amb una missa quan es morí queda pagat tot el caramull de plans i dissenys que feu.

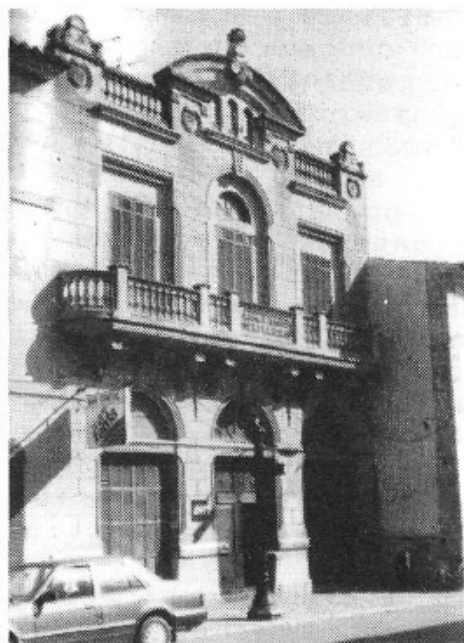
Segons testimonis de Don Miquel Melià Nicolau i els dos abans esmentats, Don Lluís Crespi, encarregà el complicat disseny del enrajolat de la Parròquia al anomenat delineant (era el delineant de la Fàbrica de Catifes) qui ho realitzà amb molt de gust i sense cobrar ni un centim, això era pels anys trenta (1er.).

Novament l'hi encarregà (2n.) el disseny de la rica i majestuosa endomassada que s'estrenà devers l'any trenta-tres, aproximadament,

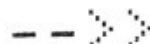

llàstima que el seu complicat muntatge no permeti contemplar l'ostentosa tenda reial (3r.).

Era l'any 1935 quan es beneí el Centre d'Acció Catòlica (4rt). També fou Don Cristòfol Mora qui feu els planols i dibuixos de tota l'ornamentació arquitectònica del edifici que es beneí dia 17 de Novembre de 1935 (4rt).

Això són les obres de més envergadura, segons hem pogut esbrinar, que feu pel poble de Porreres, sense cobrar més que l'agraïment.

També dissenyà la façana de ca'n Bernat Renya (cap de cantó del Carrer Almoina i placeta de l'església, actual cafe de ca'n Miquel de Sa Torre.

Mestre Miquel Taleca, em conta que d'aquesta façana en sobrà una peça del pedrenc i Mestre Bernat Renya la regalà per fer el panteó dels pares de Sant Felip Neri i Don Cristòfol Mora feu l'escultura.

El fill de Don Cristòfol, Jaume, me contava que les moltes estades que feia a Montission, allà tenia estatge gratuït tot el temps que volia, fruita de tota casta, i altres obsequis, verdura i caça no s'acabaven mai, nota significativa d'agraïment per l'esperit després i generós que tenia.

L'any 39, al acabar la Guerra Civil Espanyola, es celebraren festes populars i s'enremellà i adornà tot el poble, i Don Cristòfol fou l'encarregat de fer el projecte d'ornamentació interior i exterior de nostre temple parroquial.

Ens consta que per Porreres hi ha bastants de quadres pintats seus, n'hem vist un a ca la filla Francisca, dels exteriors de Montission.

Feu la reforma de la possessió de Mina i segurament altres obres que no treim a rotlo per esser-mos desconegudes.

De totes maneres velgué el nostre sincer reconeixement, per les obres esmentades i les que no hem dit, a Don Cristòfol Mora Garcies com a "PORRERENC DE PRIMERA".

1er.- Ens conta sa madona Francisca Sampol, que el mateix any que ella es casà, l'any 1930 es va casar una amiga seva i es crusaren al portal dels homes, perquè el portal de les dones o portal major estava tancat enrejolaven la part d'abaix de l'església (l'enrajolaren amb dues etapes).

2on.- l'endomassada es va fer després de l'enrajolat i abans que el Centre aixís que havia d'esser dins aquells anys.

3er.- Segons testimonis de gent major, els marcs de tota l'endomassada i els endamiatges de la tenda reial i tot el presbiteri són fets de Mestre Antoni Rossello (Guia) qui a les hores era el mestre fuster de la Parròquia.

4art.- Segons recorda l'amo Montsserat Nicolau (de ca'n Ros) el dia que s'endugueren el difunt Joan Obrador (es tort Ros) es beneí el Centre d'Acció Catòlica i fou dia 17 de novembre de 1935, segons consta als llibres del jutjat de Porreres.

Jaume Rosselló i Verge

CONEGUEM EL NOSTRE ENTORN

Com tots els joves tenim quimeres, jo vaig tenir la curolla de pujar al "Campanar".

Un horabaixa de primavera, per esser exacte el dissabte de la festa de Montission, vaig anar a veure aquesta robusta torre quadrada, situada al costat de l'Església, un poc separada de la paret, significativa demostració de la polèmica que als seus dies hi hague entre clergat i municipi. La torre, tota feta de pedra picada de vuit metres per banda i cinquanta-dos metres d'alçada, que s'enfila majestuosament allà on hi ha el fossar.

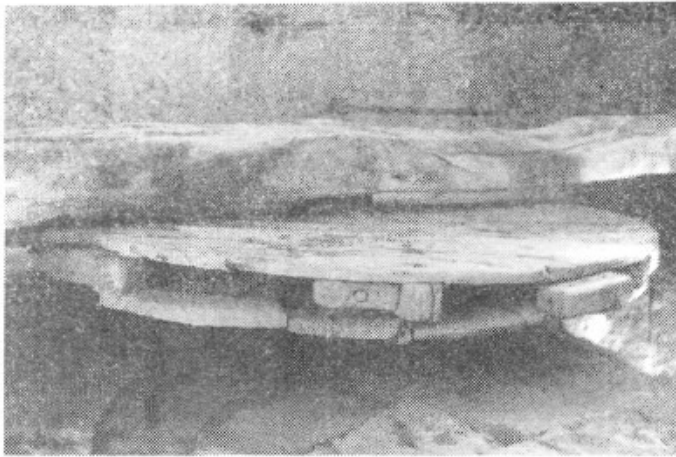
En arribar al peu, trobarem la vella porta, custòdia de la qual té "L'Escola", que de bon grat ens va deixar la rovellada clau. Jo estava una mica inquiet, no hi havia anat mai, comptava però amb un bon amic i excepcional guia que coneixia els interiors del campanar com mare coneix el seu fill.

Només d'entrar ja vaig quedar corprès, una sala obscura s'obria davant nosaltres, en el centre pujaven les cordes que davallen de les campanes, atravesant els sòtils mitjançant forats de devers un pam de diàmetre, que estan forrats de fusta perquè les cordes no llavorin la pedra; a un costat

de la sala, una cadira de bova molt útil a l'Escolà per cridar el poble a assistir als actes religiosos. Per l'esquerra puja davant nosaltres una escala de caragol, que amb el seu voltant, me resulta massa misteriosa, encaragolant-se per dins la pedra lateral de la gran torre. Començarem a pujar els alts i estrets escalons en forma de tallada de coca; pujàvem i pujàvem, l'escala pareixia que no acabava mai i que arribariem al cel, quan ens temèrem, el sol ens besava la cara entrant per un finestró del que podiem observar el lateral de la Parròquia, els fassers i tot el que fins llavors havíem pujat de la torre. Pensant en els nostres avantpassats que el 1705 construïren la magnífica torre, sostenidor de les campanes, que donaria al poble un aire de presumptuositat...

Seguirem escala amunt, fins a arribar al primer pis, una sala de característiques semblants a les de la planta baixa, de tota l'amplària de la torre, il·luminada pel llum que entrava per una encletxa. La sala ens convida a entrar-hi, al centre hi destriam les cordes de les campanes que la travessen de dalt a baix. Sortirem de la sala seguint per l'estreta escala arribarem al segon pis, en el que el mecanisme del rellotge omple tot el lloc, que de ja fa molta d'anys assenyala i toca les hores al servei del poble. Tornarem a arrancar per l'encaragolada escala sempre per amunt, de cop en trobam en una sala quadrada enre voltada de dues finestres per banda que comuniquen a l'exterior.

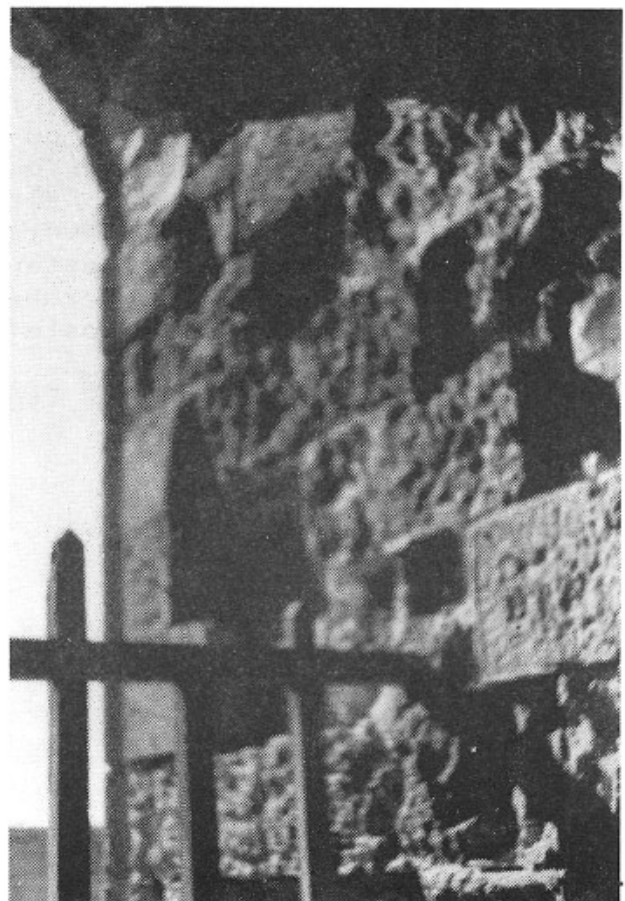

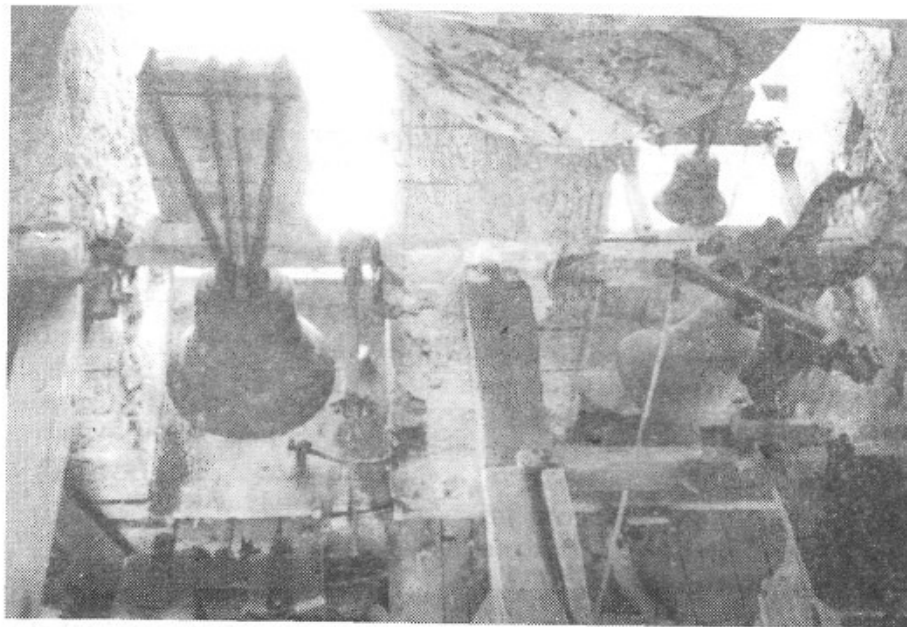
encara que actualment estiguin tapades; aquest és el tercer pis, on estan instal·lades les campanes; A tres metres d'alçada un entarimat aguantat per tres bigues centrals de fusta, i sis més disposades en tres per banda fent colze a les parets laterals que s'alcen fins més amunt, atravesant el vell, però encara ben segur sostre de fusta, dos metres més i que sostenen els travassers col·locats amb mestria i seguretat, que aguanten a les feixugues campanes. A la part de les finestres que guaiten al "Lloc Sagrat", una escala de fusta que temptava a pujar-hi, no resistirem la temptació; en arribar a damunt les velles posts, que pareixia que havien de passar per ull baix el nostre pes, contemplàrem perplexes les campanes, aquelles que foren pujades entre els anys 1717 i 1719 mitjançant un torn; jo no hi cabia d'admiració, contemplava les cinc campanes baix la ben configurada bòveda que fa de sòtil a la sala plena de llum ardent del sol, que entrava per les grans finestres de punta, que amb 1'30 metres d'amplària per 2'10 metres de fondària deixen entrar el vent que llavors la pedra dels contorns dels finestrals, aquests que deixen sortir el dolç i vibrant so de les campanes, espargint-se per tot el poble; les cinc campanes, la més grossa anomenada Maria, feta a Porreres per tres mestres fonedors venguts de ciutat. La segona batiada Antònia, ben grossa, però no tant com la major i ben col·locada a la jàssera gegantina de quatre pams de grossària, ben

igual que la de Na Maria. La tercera, a un costat de les més grosses, enfront d'una de les finestres, és anomenada Àngela. La campana quarta, un poc més petita és anomenada Bàrbara. La més petita de totes, amb el so més fi, situada quasi dins una finestra, va esser batiada Isabel Maria.

Part damunt de les grandioses campanes de bronze, una gran roda de fusta, "Les Matraques", em despertà la curiositat, la feien sonar el Divendres Sant, quan el silenci de les campanes anunciava la mort de Crist.

Antany-em conta el meu company-
ses campanes servien per anunciar en diferents tocs, durant tot lo dia bataiades, matinal, avemaries, l'ofici, vespres, oració de ses ànimes, la queda i no tan habitualment novenaris (festes més solemnes), repicar (sintonia perfecta de ses campanes amb ànims de festa); tocaven també s'extremunció, senyals de mort, tocs de dijuni, tocs de deixa, i tocs de foc. Avui, encara es conserven alguns dels tocs ambans esmentats.

No sortint de l'admiració que causà en mi el geganti campanar, el meu bon "guia" em mostrà una altra escala, que atrevida i empinada s'enfilava cap els corredors, d'on s'aixecava la monumental piràmide d'aproximadament 16 metres d'altària, per la qual sortírem a la balconada balustrada al peu de la piràmide que fa de corona al magnífic campanar, d'allà dalt pareixia que el poble hagués tornat més petit i jo fos un gegant.

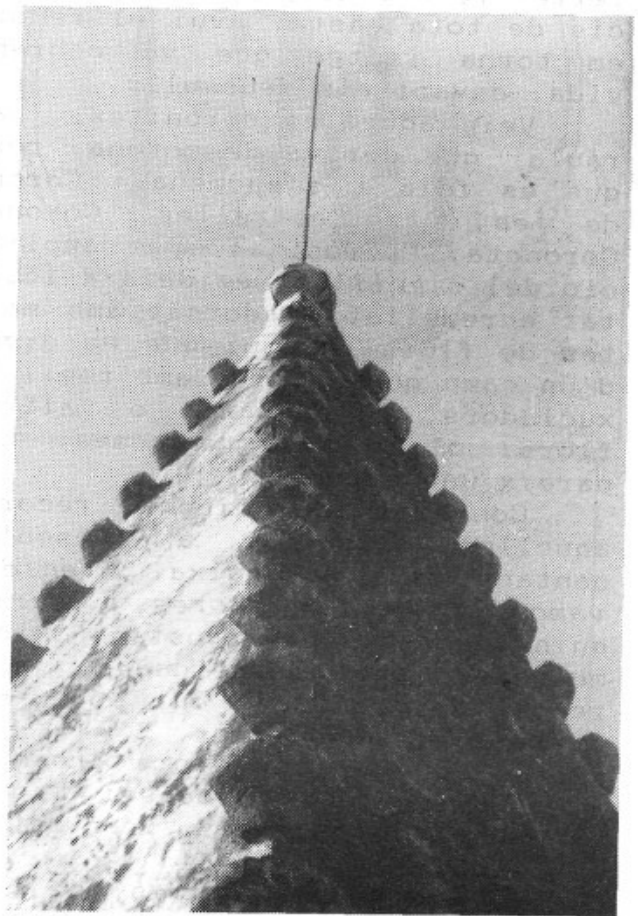
L'exel·lent vista d'un marc incomparable, i no sols la vista de Porreres, sinó també la de Felanitx, Vilafranca i fins i tot un dia tan clar com aquell la de Santanyi.

Em causa sorpresa, podria dir quasi un petit retgiró, sentir al cau de l'orella la llengua metel·lica de la campana major tocant les cinc, Dang..Dang.. Dang..Dang..Dang..... bataiades sonores i vibrants, que el meu cor repetí tot seguit, Tup..Tup.. Tup..Tup..Tup...

Decidírem emprendre la davallada, encara que nosaltres davallàvem, el pensament seguia embadalit amb la vasta visió de les teulades i xemeneies porrerrenques, sorpresa per qualche corral que extranyava per la seva exuberant i frondosa vegetació...

Ja davallant voldria recomenar aquest redós del nostre entorn que poc a poc anam mostrant als nostres benvolguts lectors, i demanar als porrerrens que conservem aquesta joia, que és goig dins la nostra vila.

Toni Matas

ESPIPELLANT ELS ANYS II ÈPOCA nº 8

El recordar, anys enrera, sol ésser quasi sempre agradable. Aposta, sovint quan més topam amb amistats antigues, disfrutam de comentar allò o allò altre de fa temps, de l'infantesa, de la joventut...

Pot influir també, per motivar records, el temps, un fet concret que qualsevol dia succeeixi.

L'espipellada d'avui, idò, està motivada pel fet tan senzill i normal de topar-me amb uns nins que duïen uns rams de flors. M'ha fet recordar quan durant aquest mes de Maig a l'escola es feia el mes de Maria, les monges ens encarregaven que duguessim flors per adornar l'imatge de la Verge.

Durant el temps que fa que espipell per aquí i per allà, he retret fets i dites, feines i oficis de tota casta, avui el record em torna imatge que va cobrant vida, davant els meus ulls.

Veig aquelles coronites, (paraula que deriva de corona, reso que es feia i s'anomenava Corona de les dotze estrelles, Corona, Coroneta, Cooronita), per ampliació del significat es deia a l'altar enremellat o adornat amb moltes de flors, d'aquí que es digui d'un camp molt florit amb roelles, xucladors, llevamans o altres flors colorides i vistoses, que pareix una coronita.

Contempl idò, dins el record, aquelles coronites a l'escola, cantant cada horabaixa, "*Venid y vamos todos con flores a Maria*" quin desgavell més ajustat, quines melodies més desafinades, quin renou de cadires en posar-nos drets o en asseure'ns. I els dissabtes, en dur les flors fresques a la monja, quin debessei i quin rebombori de pitxers i ribelles amb aigua.

Record les coronites, de cada un, que teníem a ca nostra, que amb

escalons fets de capses de sabates o altra trasteria, componiem, no faltaven les espelmes que aguantàvem amb botelles petites o tinters buits, qualque vegada la cosa acabava amb una espelma tombada i un petit incendi, cremant el paper de seda que feia d'endomassada.

Eren moltes les cases que feien el Mes de Maria, o la Coronita i era obligat anar a ca'ls amics a cantar, ciris encesos; "*Oh! Maria mare mia*".

Temps d'innocència i candor, amb el joc es mesclava la pietat, quasi imposada, sempre acabava amb rialles per l'incendi o la trabucada de qualque jerro amb flors.

On però, arribava al màxim de la mística, era el Mes de Maria o la coronita de la Parròquia dels diumenges, on el cor d'al·lotes (res té a veure amb la Coral actual, ni amb l'anterior cor de la Parròquia), idò el grup d'al·lotes que feien de cantadores es col·locaven en grup enrevoltant l'harmonium que tocava el Sr Miquel Gener o Don Gori Calderó, poquíssimes vegades tocava una al·lota que sabia tocar piano, perquè estava prohibit en aquell temps l'intervenció de la dona, activament, en funcions litúrgiques. El lloc on s'enplaçaven era a davant la capella de St. Sebastià.

Llvors els homes es col·locaven a davant i les dones a darrera. A l'endret de la trona hi havia la banalada de les autoritats que feia la separació.

Tornant a la part musical, aquell estol de cantadores, entonaven cobles i Ave Maries, quan les cançons eren populars i del somni del poble, llavors si que l'orgue (el tocaven els diumenges) havia de retronar amb tota la trompeteria, perquè la potència de veus joves dominava per complet.

Quan la participació era màxima, total era la "Salve" i a la lletania, que la cantaven de tres maneres diferents, sobre tot n'hi havia una que el sabut "Ora pro Nobis" es cantava a darrera cada tres mots i en demés se cantaven molt aviat i augmentant la veu. Era llavors quan tota la gorga el cantar tornava cridada i cada vegada més.

Els dies que la despedida de la Coronita es feia amb " *Adios senyora, adios, adios*", també quedaven espolsades totes les trompetes de l'orgue.

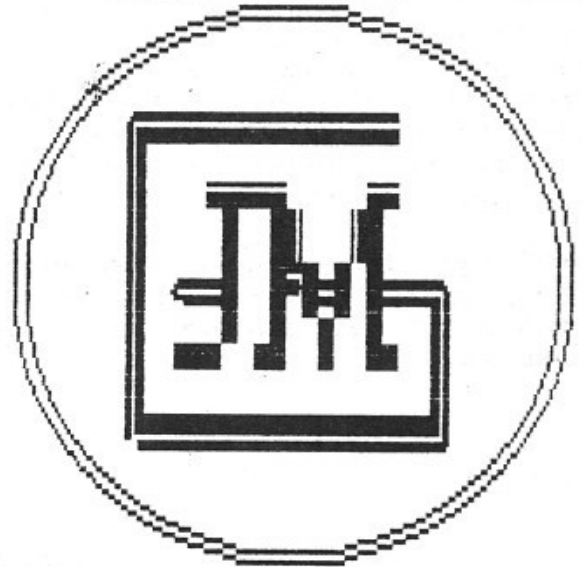
Qui no recorda dels majors aquell " *Adios Mare de Déu*" i les enramellades que feien amb jardins plens de coloms tant a l'Església de St Felip a l'Hermano Josep no se li acabaven mai les idees per fer una font o un brollador, com a la Parròquia amb la tenda reial blanca i les filles de la puríssima que es tornaven les setmanes per adornar i canviar les flors.

Valguin aquests records d'antany, per l'espipellada d'avui, que uns nins duguent flors, m'han fet fer memòria.

JAUME ROSSELLÓ I VERGER

CEINCO

CENTRO INFORMATICO
Y CONTABLE
TEL.64.75.17

NOMINA VIVA

"SA NOSTRA"
CAJA DE BALEARES

Sebastià Roig Maimó
(Ca Sa Vidua)

Agraciat

amb una cadena musical

FAULES D'ESOPO

EL JOVE I EL LLADRE

Estant un jove assegut vora al coll d'un pou, va veure venir a un lladre i, comprenent la seva intenció de robar-li, va fingir que plorava amargament. El lladre li va demanar quins motius tenia per afligir-se d'aquella manera, i el jove li va dir que havent anat a treure aigua amb una gerra d'or s'havia rromput la corda i la gerra s'havia quedat en el fons del pou. Tan aviat com el lladre va sentir aquestes paraules, mogut per la codícia, es va llevar els seus vestits i va baixar al pou a cercar el que no havia de trobar, doncs no existia. Mentrestant, el jove li va prendre els vestits i es va posar a córrer.

Moralitat: Tant cega al pervers la seva pròpia malícia, que moltes de vegades no veu els perills a que s'exposa.

EL LLEÓ I EL CÉRVOL

Un cérvol perseguit per uns cans, quan es va veure casi agafat per aquells, va córrer a amagar-se a una cova.

Només havia fet entrar i li surt un lleó, que es va abordar sobre el desgraciat i el va fer bocinets entre les seves garres.

Infeliç de mí!-va dir el cérvol quan va morir-, que, entrant en aquesta cova per fugir dels cans

he caigut en les garres d'un lleó.

Moralitat: A vegades, per evitar petits perills, caiem en altres majors.

Sabeteria

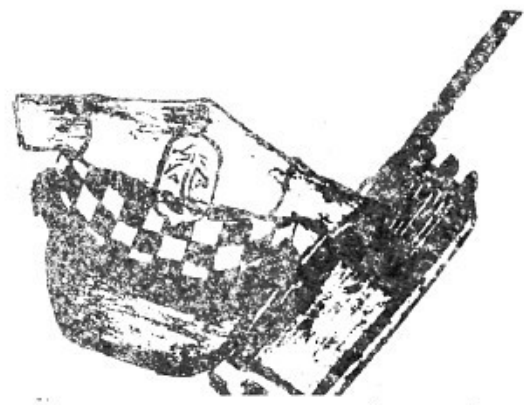
Francesca Servera

Venda de

sabates i espadenyas

*esportives i vestir
gran varietat*

C/ Pou Florit 13

INFORMA LA POLICIA LOCAL

JAR

28

Dia 11 el conductor del autocar de linea, es troba indeispost, demona ajuda al veí del C/Sala nº 91 Gabriel Mesquida (Cartucoxó) qui el conduí a la consulta del metxe, qui ordenà el treslat a Son Dureta amb la ambulancia municipal.

Dia 12 foren requerits el servei de la policia local, per un accident ocorregut a la carretera de Campos cruce de Can Palerm. Els vehicles implicats foren un cotxe de lloguer conduït per estrangers, i un Ford Fiesta PM 3382-AY.

El mateix dia al camí de Sa Pedrera a l'altura de Son Orell col·lionaren dos cotxes, resultant amb dainys materials amb els dos vehicles, una de les conductores, tingue que asser treslladada a Son Dureta per reconèixer-la i quedar amb observasio.

El mateix dia 12 fou requerit el guardia de servei, un individu acabava de sastrer un cotxe i despres de fòrdar agafà una moteta, el municipal el localitzam per el C/ Pou Florit donant-li l'alt a devan can Toni de Son Oms; aquí el fugitiu volta al carrer de la LLuna i despres pel carrer Cerdà atravassant la carretera de Campos continuà dret fins a ficar-se el camp. Per mor del moll i llenya que hi havia, el sospitos tingue que deixar el vespino i el guardia també, bota del cotxe i comensa la carrera pel camp, atrevessat el camí de Sa Pedrera, dins pocs metres el guardia aconseguí agafar i reduir el qui havia agafat cotxe i motoret.

Una vegada al ajuntament, es comunicà a la guardia civil qui vingué a cercar-lo segons, informaren despres, era un fugitiu de la presó de Palma.

ABRIL

Dia 1 a les devuit hores un PM 6928-BC i PM 8166-AC tingueren una lleu fregada no ocasionat ferits i els mals materials foren molt reduit.

Dia 15 el creuer del Pou Florit amb l'Almoina xocaren un mobilet amb una motocicleta Honda PM 7104-BB.

Dia 21 a les 12 del camí de Sa Torre es trobà un nin amb una bicicleta que es havia estreviat, fou conduït al Ajuntament el guardia despres d'averiguar el seu domicili el conduí a casa seva.

MAIG

Dia 5 el camí de Sa Torre un mobilet colisiona amb una furgoneta els ferits foren lleus.

Dia 6 Don Antoni Rossello, va trobar una cartera amb documentació, l'interessat agrai la seva entrega.

El mateix dia, aproximadament a les 17'30 h, a la carretera de Montuiri, un cotxe va xocar frontalment amb la paret a un revolt, els tres ocupans del vehicle PM 1384-AC hagueren treslladats a Son Dureta amb l'ambulancia municipal.

Dia 9 varen asser avisat que al C/ Caritat, hi havia una discursió per motius familiars, violenta fins el punt de ferir-se.

El municipal de guardia amb prou esforç les conduí a les dependencies municipals, despres de haver avisat a la guardia civil, hagueren de asser treslladats al PAC on foren assistits de diverses ferides.

BAR

Les baules mallorquines

A Mallorca rural i urbana, tenim un variat mostruari de baules o picaportes. Desde les simples anelles no exentes d'un delicat picat, fent-les més atractives, fins als bells conjunts que la forja i el burí han fet neixer, jocs que a diferent altura és situen a les fulles dels portals de palaus i cases senyoriales; una parella és utilitzada pel viandant, mentre el segon joc, més alt, evitava al cavaller desmontar de la cavalcadura per cridar. Les dues parelles

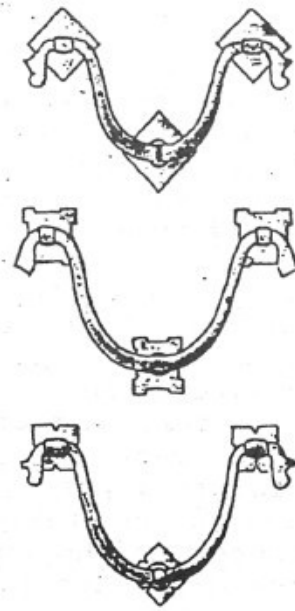
A qualsevol viandant del recinte antic de Palma, li cridarà l'atenció l'eurítmia dels portals de mig punt, amb les seves allargades dovelles de pedra de Santanyí Brosench o Galdent, que l'enmarquen en número impar. Igualment desde l'interior, el cap-i-alt que protegeix les portes amb llurs fulles, i generalment amb son portelló. Simples i corrents moldures, mostren l'armassó de sostén de barres de fusta, amb les adequades escudreries, formant recuadres que protegeixen el parament exterior, el qual, no és més que un conjunt de posts verticals enguastades al seu galze, i subjectades amb claus de forja o amb soquets de fusta (alzina o ullastre), col·locats equidistants. A vegades, el portal està protegit a baix (socol) per una planxa clavetejada de zinc o ferro.

També es fan visibles als portals adintallats, les correges on concorden en els extrems, en son dibuix amb el del tapajuntes del forat del pany i de les baules, elements de serralleria que completen l'ornamentació del portal.

idèntiques en forma i tamany, en comptades ocasions se pot apreciar l'escut nobiliari a modo de tapajuntes. Els jocs de baules més corrents, el tapajuntes, si és que hi siga, és una planxa de ferro més o menys colocada segons la categoria de la peça. Aquesta planxa se fixa a la porta mitjançant galfons o frontisses, que a la vegada permeten l'ajust i el moviment de l'ança basculant que pegarà contra el punt de toc fix. Segons se trobin més o menys aixamplats un de l'altre, la peça d'agafada varia de forma; si està molt a prop tenim una ança en forma de baula, si està més enfora tendrem formes arquetjades i obertes.

Exemple de baules mes corrents.

Així mateix els extrems d'aquestes ances, tant si és tracta del primer com del segon cas, presenten innumerables formes: aletes o orelles, les orelles tenen forma plana vistes frontalment i és donen les baules obertes; les aletes situades a les baules tancades de major riquesa i fractura, s'orienten perpendicularment al pla frontal o siga de la porta, orientació que respon a una qüestió d'ús practic, quan les aletes xoquen, s'evita que els nuus de les mans és fèriguen (qualcunes formes d'aquestes aletes ens recorden els garxets gòtics situats a les arestes o puntes de les piràmides gòtiques).

Antoni Arcas

PERQUE EL ROSER ÉS DE TOTS,
UNIGUEM ESFORÇOS; ELS NOSTRES
PADRINS L'AIXECÀREN SENSE ME-
DIS, AVUI AMB LES TÈCNIQUES
QUE TENIM L'HEM DE CONSERVAR!
INFORMET DE COM POTS AIDAR.

*Si vos heu de desfer de roba o mobiliari emprat en bon estat
-, vos agreirem ens aviseu per tal de si podem aprofitar qual-
que cosa Grup Foganya C/ Molins n. 2 GRACIES*

NUPCIALS

Dià 20 d'abril de 1991, Amancio Ferrapeira Domínguez i Francisca Juan Moll, enllacaren definitivament les seves promeses a les 12'30 hores baix les voltes catedralícies de la porrerenca i parroquial església de Nostra Senyora de la Consolació.

Benei la unió l'oncle de la Mare de la núvia, Rdn. P. Mateu Mesquida M.S.S.CC.

Apadrinaren les noies els respectius pares, firmaren com a testimonis a més llurs germans, algunes amistats i parents proxims.

Els desitjos de felicitat pels novells esposos, és de bon de veres que no caben dins unes ratlles.

SI VOLS PERPETUAR

ELS TEUS RECORDS

NO DUBTIS EN

EN FER-NOS ARRIBAR

LES DADES

ESTAM A LA TEVA

DISPOSICIÓN

C/Molin 2

NOTA NOTA

Per a qualsevol suggerència, en col.laboració o donatiu per a la Revista, dirigiu-vos a:

GRUP FOGANYA C/ Molins 21 in

07260 - PORRERES

Prometem contestar-vos.

gracies

NECROLÒGIQUES

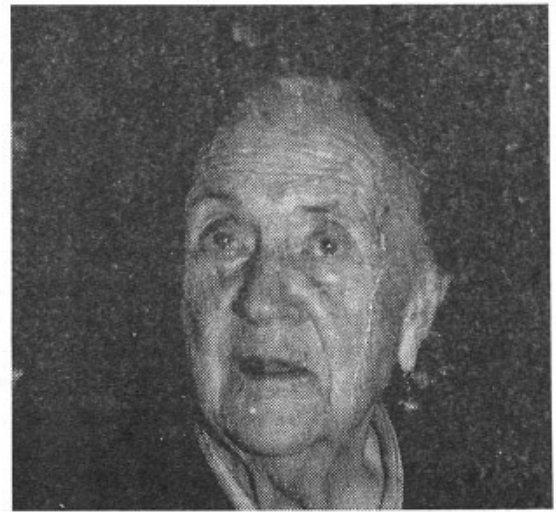
Coloma Mesquida Amengual, després d'una llarga vida dedicada a la seva família, amb dedicació exemplar, ens deixà definitivament.

Va néixer dia 20 de desembre de 1892 i morí als 99 anys dia 12 d'abril de 1991.

Amb la seva joventut fou una persona dinàmica, ocupant llocs de relleu dins l'associació de Filles de la Puríssima i més tard ja de casada, en la de Mares Cristianes.

Collaborà amb la Creu Roja durant la crisi bèl·lica del 36, mitjançant el seu carrec de tesorera de la directiva de "Margaritas" establertes a Porreres, rama femenina del tradicionalistes.

Rebin els seus fills Maria de Lourdes, Coloma (germana de la Caritat), i Francesc : Fills polítics Cristòfol (Vidu de Margalida) i Margalida, nets i demés família i amistats el més sincer condol.

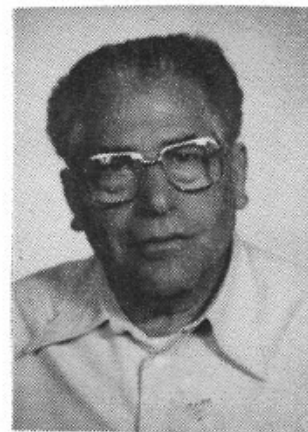

Dia 20 d'abril, partí cap al cel, Miquela Cerdà Mesquida, el seu caràcter bondadós, la féu apreciable per tots els que la tractaren, imprimint en ella, aquell segell de família, d'arrels cristianes.

Ens dolem amb el seu espòs Jaume ,els seus fills Antoni, Jaume (Director General de Cultura) i Gabriel, filles polítiques, nets i demés familiars.

Ens entristirem profundament, per la coneixença que tenim amb Maria Miró, al saber que el seu pare Gaspar Miró Segura, deixà atropelladament aqueix món, la dematinada del darrer dia d'abril, deixant desconsolats a l'esposa Adela i Filla. El trenta d'abril de 1991 queda el record amb amargura. rebeu, filla i esposa la més sincera mostra d'afecte.

NOTICIARI LOCAL

Dia 4 d'Abril el Consell Parroquial convocà una 1ª reunió a totes les entitats del poble que volguessin prendre part amb la confecció d'una junta responsable per la resaturació del Roser.

Dia 7 d'Abril la tradicional festa, romeria al Santuari de Montission, l'assistència fou molt nombrosa, s'ensenyar al poble les reformes fetes a les cel·les de damunt el menjador i cuina, com la reparació de les dues, que teulades i sotils havien passat per ull.

El cap vespre, com l'any passat, s'allargà amb música i ball.

Caldria que el dinar que es fa per músics i autoritats fos més prest, pel be de tots, els que dinen per lliure, esperar fins les tantes, resulta avorrit i pesat.

No cal dir que el camí estava atapat de cotxes que afilarats a la vorera, arribaven fins els terrenys de Can Vaquer. La milloraesfàltica afavorí el pujar-hi, si be els pobres fassers de l'esplenada els han deixat com si no tenguessin dret a esser-hi!.. Quina llàstima!

Dia 14 el vespre a la Sala Pol·livalent: presentació de *Tirant lo Blanc* i fou un delit escoltar la fluida narració de *Maria de la Pau Janer*.

Dia 21 a nivell de Parròquia, hem de dir que tinguérem la visita pastoral del Sr. Bisbe Teodor Úbeda, fou una trobada fecunda.

El mateix dia i hagué a la Sala Pol·livalent un concert de violí i piano a càrrec de *Miquel Estelrich i Carles Sanguino*.

Dia 28 hi hagué un altre concert de *Joan Moll*.

Dia 29 d'Abril tenguéren lloc una segona reunió de les entitats locals per enllestir o constituir un comitè de nou persones encarregades de fer o nombrar la Junta Rectora "Pro Restauració del Roser" i quedà constituïda amb aquest ordre: *President: Antònia Montserrat Fullana, Vice-President: Josep Julià Mayol, Tresorer: Antoni Palerm Mestre, Secretari: Mª Antònia Nicolau Rosselló, Vocals: Sr. Batle, Sr. Josep Miró, Sr. Bartomeu Català, Sr. Jaume Garí, Sr. Esteve Ribas, Sr. Gabriel Barceló i Sr. Toni Tous.*

Dies 9, 10 i 11 de Maig es va fer un Curset per aprendre a confeccionar rams de flors i dia 11 i 12 un Concurs de centres de flors cultivades i silvestres. La participació fou molt nombrosa.

Partit Popular
UNIÓ MALLORQUINA

Units per

PORRERES

Pep Roig

a l'Ajuntament

vota
eficàcia!

N'Hereveta ja torna esser de Porreres. Ja no és cap novetat que En Pep Roig ha regalat Els terrenys on s'ubicava el futbol vell, al llarc de molts d'anys N'Hereveta fou lloc d'esports i esparciment per tots els porrerencs, allà s'hi han fet herbenes que porien i de fet estaven al l'altura de qualsevols altres, s'hi feu cine les nits d'estiu, toros, concursos..., sobretot el seu historial més important, esportivament parlant, ha estat el futbol.

Tota vegada aquest esport està sobradament servit del reglamentari camp, els corresponents serveis de vestuaris i dutxes, aixis com altres esports, bàsquet,

bolei bol, tennis, futbito, i darrerament piscina.

Hora era que Porreres pogués comptar amb local adequat i suficient, degut al seu historial i afició més que demostrada, per poder organitzar amb comoditat i eficàcia Concerts musicals tant de banda, cor o orquestres, montar espectacles teatrals, i altres espectacles propis d'un poble que vol tenir vida cultural propia.

Com també lloc adequat per tota casta de jocs pel jovent, seria bo que si és que vertaderament N'hereveta es dedica a Parc Municipal d'atraccions i cultura es donàs opció a idees i suggerències per l'encert en la construcció del Parc Municipal de Porreres.

ELECTRICA BARCELO

Instal·lacions elèctriques, llistes de Noces,
Electrodomèstics, Objectes per a regal, decoració.

C/. L'Almoïna, 43
07260 Porreres

Tel. 647272-647225

ILLA DE MALLORCA	MUNICIPI	PORRERES	LLOC	BARRI
LOCALITZACIÓ Carrer Major				DENOMINACIÓ/NS Molí d'en Monroi
AUTOR/S				EPOCA/QUES

ESTAT DE CONSERVACIÓ	A B C	BO MEDIOCRE DOLENT	BUC	A	B	C	PARTS ANEXES	A	B	C	COBERTES	A	B	C	INTERIOR	A	B	C	HUMITATS	A	B	C	RESTAURACIONS REALITZADES	3/4 1/4	4/4 2/4	GRAU DE PROTECCIÓ IPCE
----------------------	-------------	--------------------	-----	---	---	---	--------------	---	---	---	----------	---	---	---	----------	---	---	---	----------	---	---	---	---------------------------	------------	------------	------------------------

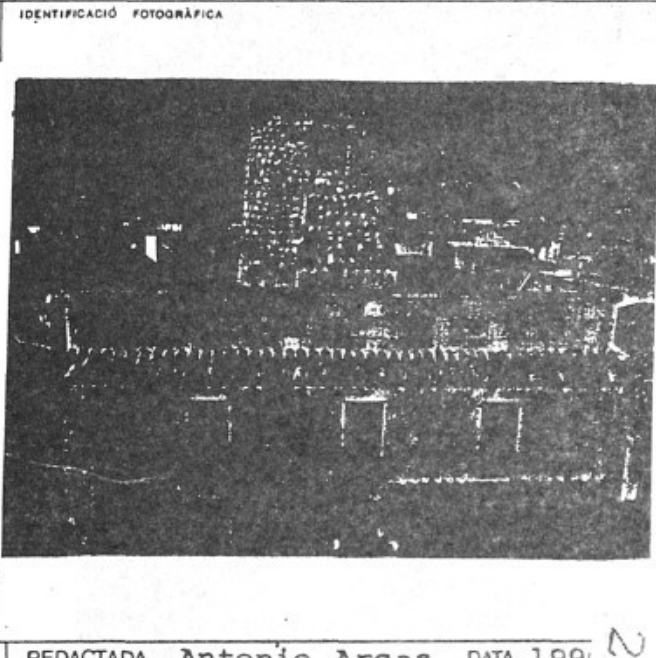
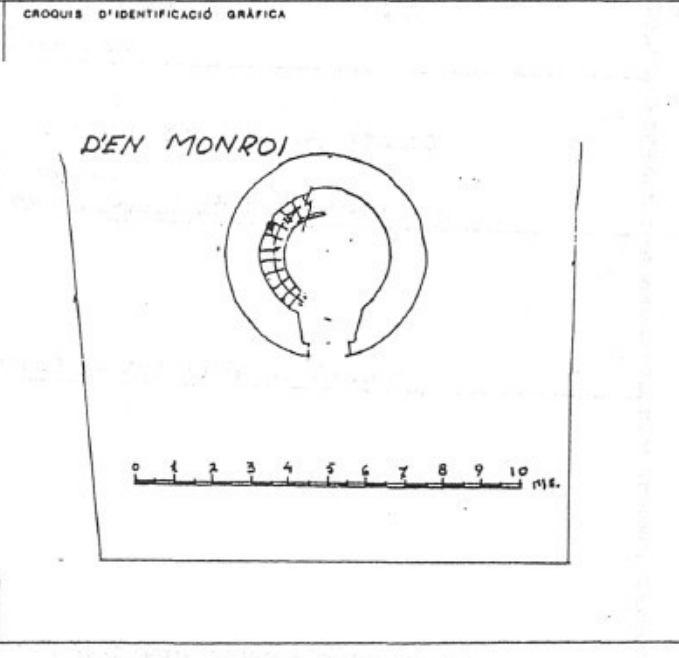
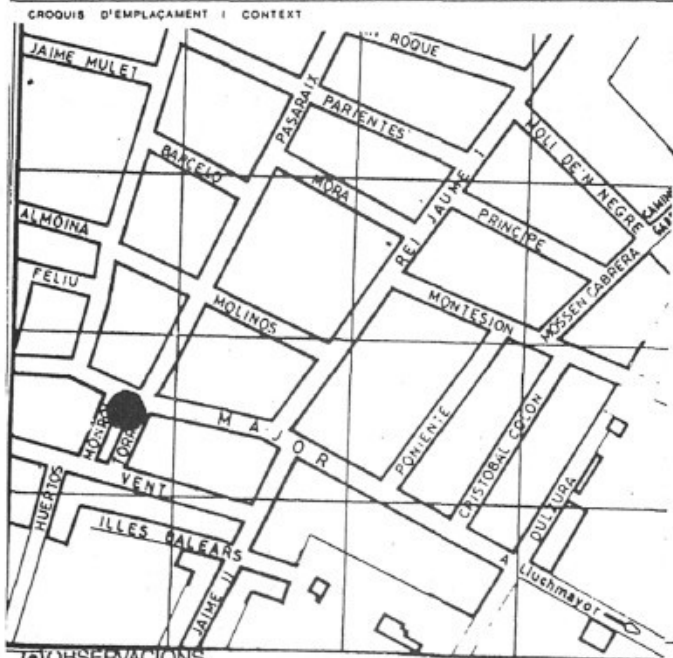
UTILITZACIÓ ACTUAL Vivenda	PROTECCIÓ LEGAL
UTILITZACIÓ PROPOSTA	PROTECCIÓ PROPOSTA
DESCRIPCIÓ	CONTEXT

Torre de molí construïda de paredat de pedres irregulars, relativament ben conservada. Del conjunt no resta mes que la torre rodejada de vivenda de tres plantes, amb tres façanes als carrers. Damunt el terrat de la vivenda s'hi ha construït una caseta arrambada a la torre amb una coberta de teules.

Les antigues dependències del molí han estat enderrocades i en el seu solar s'hi ha edificat una vivenda de tres plantes i en la planta baixa locals comercials i entrada a les vivendes superiors.

En el recinte urbà amb façanes modernes al carrer. A l'interior d'una illeta, visible des d'el carrer.

CONTINGUT

(*) OBSERVACIONS

REDACTADA Antonio Arcas DATA 1991
 CONTROLADA DATA
 REVISADA DATA

29

FITXA D'INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

DORS FITXA Nº 1

30

DADES TIPOLÒGIQUES

Torre de molí amb base

DADES BIBLIOGRÀFIQUES I DOCUMENTALS

DADES BIOGRÀFIQUES DE L'AUTOR

DADES JURÍDIQUES (TIPIUS DE PROPIETAT, ADREÇA, ETC.)

Propietat de Apolònia Veny
Riera i Llorenç Grimalt Barce-
ló.

DADES CONSTRUCTIUES (MATERIALE I SISTEMES)

MURS, ESTRUCTURES

Torre de pedra vista

ENTRAMATS, SOSTRES

Coberta de terrat

COBERTES

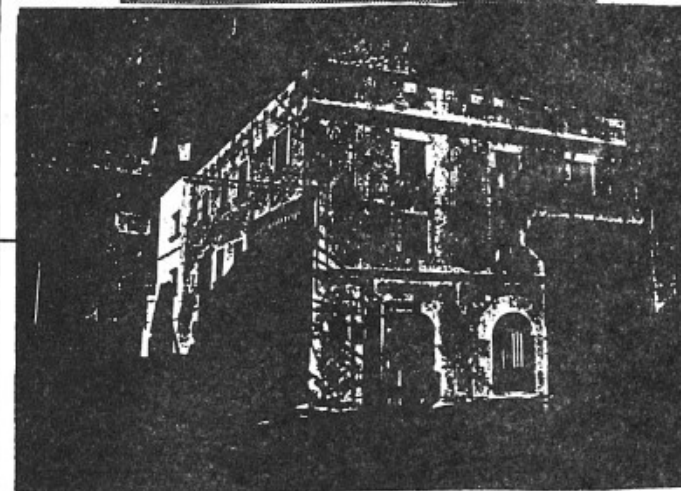
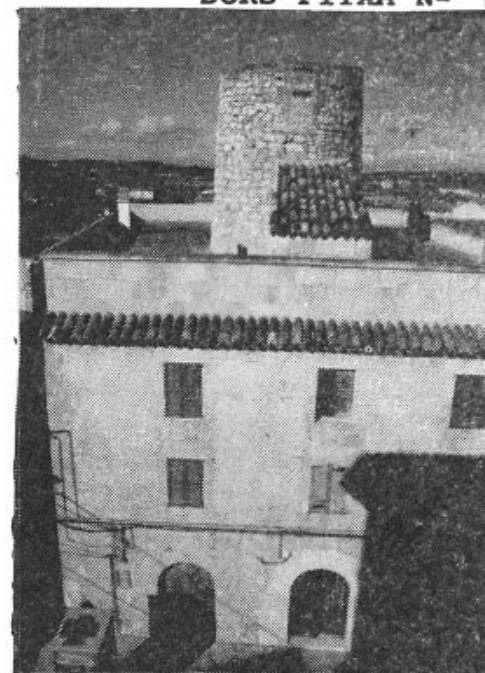
ALTRES ELEMENTS

DADES CRONOLÒGIQUES (EVOLUCIÓ DEL MONUMENT)

OBRES DE RESTAURACIÓ

PERSPECTIVES DE RESTAURACIÓ (RECOMANACIONS)

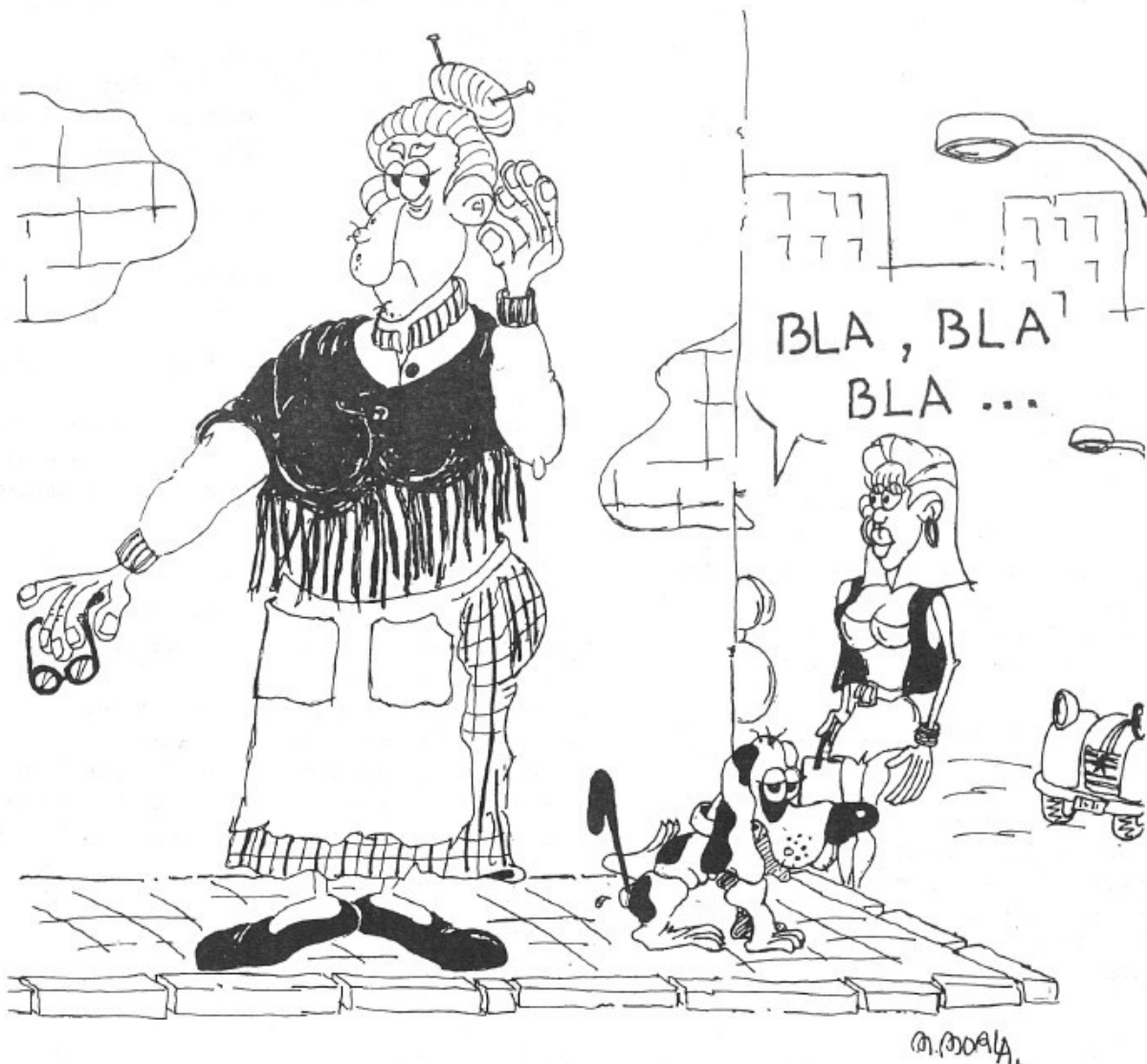
PERILLS GREUS EVENTUALS

REDACTADA
CONTROLADA

DATA
DATA

Treu cap treu maga

- Ai! Fieta meva, n'estic fins damunt de tot de brusques i ruixats.

- Sempre hasurada exagerada, quan plou perquè plou, quan fa xubascos.

- Fieta, per aquí no hi pas Jo, pot éser que sia exagerada, però tu m'esvergues qualque castellanada que no te dic.

- De bleda... i ara què he dit?

- Fotri, has dit xubascos, allà on per a dir això i sense pensar gaire pots dir ruixat, barruda, que és el que he dit Jo,...

- Bé, no fugiguem de sa nostra feina, que per això que ara discutim ja hi ha qui s'en cuida i es nostre que fer es pesar es ram pes poble per si hi ha res que vagi a s'endret.

- Ja l'has dita bona, perquè n'hi ha ben poques que surtin encertades.

- Ho veus com sempre t'ulsures massa! I ara per què gemegues?

- En manco de quinze dies, m'han atropellat dues dotzenes de vegades, quasi, quasi.

- A això sí que ho crec perquè el que és anar pes carrer, com més va més vela. Hi ha es carrer d' es

cine, C/ Almoina, que tothom va amb direcció prohibida. No havia vist mai un merder... ejem... bé, ja ho he dit.

- És que ho és. S'altre dia comentaven que només faltava veure-hi es batle i es rector, idò ja...

- No me diguis, que ja els hi has vist esclotxats! Ja, Ja, Ja...

- No, es batle i es rector no, pero un regidor dels més grossos, te promet que sí, amb sa moto que davallava fet una bala. Per a mi, o bé feia tard o l'empenyien de granat.

- És una vergonya, tant té un com s'altre, i d'aqueixa bauxulea de cinc o sis anys, bicicleta per amunt i bicicleta per avall, sense brida ni freno, això no va en lloc fins que n'hauran mort qualcun.

- Tu m'escarrufes, però és ver que és ben perillós.

- I aquestes màquines que no sé que se diven, per a mi se diven...cranques...

- No t'has de pesar per més curta del que ets. Se diven crancs, com que caminen per enrera!

- Idò se passegen per aquí i per allà, per tota la vila, fent sa feina que haurien de fer es camions.

- I aquests animals, vull dir, aquestes màquines poden anar pes carrers d'aquesta manera?

- Segons de qui són.

- Fotri, segons de qui són! O el món no és per a tots igual?

- Pots pensar, això ha estat aixís sempre.

- En vols un altre de color vermell?

- Moll-li, que me fas estar endarrer de tot.

- Idò s'altra diassa, sa plaça d'es Toros estava...

- Plaça d'es Toros? O n'hem tenguda cap mai a Porreres de plaça de Toros?

- Bé, idò sa Plaça d'es Porcs.

- Ara sí que me dius Pere.

- No has de ser bejana. També li diven es Parc Municipal...

- Ara en tendrem un de Parc Municipal, segons diven, Perquè D. Pep Roig...

- I qui és aquest senyor?

- Punyeta de fonoia, En Pep de Son Amat, es batle, fa devers mig any o més que ho comprà. Ho ha regalat al poble, i ara ho ha fet a sebre, se comprèn que ha esperat es moment oportú.

- Explica't, mem, diguem què és el que ha comprat i regalat, perquè jo no sé de què me parles.

- Es futbol vell, que li diven N'Hereveta.

- Aqueixa si que m'és fresca idò, aiximateix, fa un bon donatiu a n'es poble, i ha esperat el moment oportú.

- Cap de recotri! Ja se sap que tots són iguals. Idò jo que te deia, a sa plaça d'es Toros, d'es Porcs o de lo que tu vulguis, com que estava oberta...

- Funyema, moltes de vegades hi està i pot entrar qui vol.

- Dues madones, idò, que deven tenir un fasser a casa seva i l'havien esmotxat, treginaren amb un carretet totes ses fulles de fasser, a sa ditxosa plaça, com si fos es femeter des poble.

- Pensa tú, el que és perillós és que són aquestes fulles de fasser amb aquelles pues que tenen a un lloc on van a jugar nins de tota edat, això és vigilància.

- I se vanagloriaven de tenir bo, aquelles cleques.

- Volta fer fotri, I qui eren?

- Ni sé com m'ho preguntes, ja saps que som una tomba.

- I jo també sé guardar un secret. Vaja, diguem-ho!

- Idò eren na..... i na.....

- Cap com aqueixa! I com acabà?

- Ses Fulles al cap d'un parell de dies ja no hi varen esser....

- Vaig contar-ho a na Xerrimetja, que ja no puc pus.

- No t'hi atrevesques, que no sabràs res meu pus mai, llengaruda, bugadera, més que bugadera!

En aquest numero de "Foganya" parlarem del contingut dels tres darrers Plens de l'Ajuntament que han tingut lloc el passat mes d'Abril i aquest de Maig.

El primer d'aquests es va dur a terme el passat dia 17 d'Abril, i del qual destacarem els següents acords:

S'asfaltaran i s'eliminaran trams perillosos dels següents camins veïnals: Es Tast, Ses Planes, Els Moreis, S'Olivar i Camí de Marina. Es parlarà amb els propietaris dels terrenys afectats, ja que hauran de cedir alguns metres.

Liquidació: l'Ajuntament té en caixa 10 milions de Pts. Per altra banda té 10 milions més pendents de cobro. Té 12 milions de deutes. Resumint: 8 milions de superàvit.

Aprovació d'un conveni de col·laboració amb el C.I.M. sobre prevenció i tractament de l'alcoholisme, tal i com ja adelantarem al passat número de "Foganya".

El Ple Ordinari va tenir lloc dia 30 d'Abril. Destacarem el següent:

Aprovació del Pressupost General per a 1991. Es va fixar en 185 milions (tant d'ingresos com de despeses).

Designació dels membres de les meses electorals per a les properes eleccions Municipals i Autonòmiques. Varen esser designades per sorteig les següents persones:

1-1: J. Antoni Solivellas Bover.
Guillem Barceló Ginard.

Guillem Ballester Gornals.
1-2: Caterina Gornals Mesquida.
Pau Rigo Llaneras.
Antoni Vidal Ripoll.

2-1: Maria Sastre Julià.
Antònia Miralles Mas.
Margarida Mora Mora.

2-2: Juan J. Viedma Viedma.
Bartomeu Barceló Campomar.
Joan Servera Nicolau.

Acceptació de la donació de la finca "N'Hereveta" per part d'en Josep Roig Salleras: amb l'assistència del notari i del fotògraf, el Batle va donar l'antic Camp de futbol al Poble de Porreres. Com a porrerenc li he d'agraïr aquest acte, encara que m'estranya la coincidència amb les eleccions. El Batle ha posat unes condicions: els primers 4 anys ha d'estar redactat i aprovat el Projecte per a la construcció del Parc Públic. En 4 anys més, el 50% de l'obra ha d'estar fet. En 4 anys més ha d'estar acabada. De no complir-se aquests requisits, la finca tornaria al donant.

Finalment, el passat 14 de Maig es va celebrar el darrer Ple abans de les eleccions. Pur tràmit; això sí, el cens d'habitants no ha davallat (gràcies a l'inclusió dels membres de "El Patriarca").

G. Barceló.

ANTONI MICARILLO

* PEÇA DE BON VESTIR

* PECES ESPORTIVES

* PECES JUVENILS

* PECES DE BANY

TL: 64 73 09 ALMOÏNA, 28

Se sent l'olor de les eleccions. S'acosta el gran dia, el 26 de Maig. Com a ciutadans d'aquestes illes i moradors d'aquest poble, tenim el deure de triar el qui volem que ens representi i mirin pels interesos del nostre Poble, però, ara tot és color de rosa, per tot arreu s'estan fent inaguracions, començat a arreglar les carreteres, actes que al cap i a la fi no són més que propaganda. Els polítics que es presenten a les llistes, tenen el deure de complir tot allò que havien oferit i no anar en presses al darrer perquè encara no han fet res. Han

d'esser conscients que si no poden dedicar temps al seu poble, no s'han de presentar sols per figurar, perquè de tota manera el poble els demanarà comptes al final de la legislatura. Hem de saber els ciutadans que si no expressam la nostra opinió no podem anar en queixes després, i si una cosa no ens agrada hem de protestar, no fent pintades per les parets, sino d'altra manera un poc més eficaç.

Esperem que els nostres representants el proper 26 de Maig facin del nostre poble un lloc un poc més millor i no el deixin tal com l'han trobat.

MARIA

ANEM A ESCOLA.

Continuant amb la lliçó del número passat, ens toca parlar sobre el so "essa sorda" que és el que pronunciam com la essa de "sal". Aquest so el podem escriure amb quatre grafies diferents: "s", "ss", "c", "ç".

Primer de tot direm quan escriure una essa i quan dues. És sezill: n'escrivim una a començament de paraula ("sol"), a final ("pas") i entre consonant i vocal ("pensar"). Escriuim dues esses quan aquest so va entre vocals ("passar", "possesió"). Cal posar esment en el fet que les paraules "pressió" i "missió" duen el so essa sorda i no sonora, i que, per tant, s'escriuen amb "ss". També paraules com: "discussió", "agressor", "dissoldre", "baronessa", "comtessa", "duquessa", "metgessa" (excepcions: "marquesa", "princesa").

El que és més difícil és saber quan posam "s" i quan "c" o "ç". Es *(tracat)* d'una qüestió d'etimologia i si dubtem convé que consultem un diccionari. Només us apuntarem una sèrie d'orientacions. Després d'una "c" només hi podem escriure una "e" ("cel") o una "i" ("cirera"), perquè si hi escrivíssim una "a", per exemple, ja parlariem d'una altre so ("cavall"). La "c" només pot dur davant "a" ("caçar"), "o" ("cançó"), "u". Tenim en compte també que s'escriuen amb "c" els derivats en "-ança" ("esperança") i "-ença" ("prometença").

Esper que aquestes orientacions us siguin un ajut.

El Professor.

SIMPLEMENT, LA VIDA

Heu reparat mai les fortes contradiccions que es donen dins la nostra societat i en el món d'avui? Fixau-vos com ara es viu millor que mai. Parlam de la qualitat de vida, del nivell de vida, de la societat del benestar. Actualment es valora molt la vida humana i aquest fet és positiu. Això no obstant, hi ha molt de desencant i signes de mort. I no em referesc als mals que l'home encara no pot dominar, com el càncer, el S.I.D.A. o un terratrèmol, sinó als signes de mort causats per la pròpia persona humana: La fam, la guerra, l'explotació.

Cream industries de mort on es fabrica l'armament; hi ha vides poc dignificades, vides en condicions infrahumanes, vides que no mereixen el nom de vida.

Sovint, el pa blan de la vida de cada dia el convertim en pedra per les dificultats i problemes que engendram nosaltres mateixos.

A vegades la valoració de la vida queda polaritzada en el propi JO; cuidam massa el nostre cos, la imatge, potenciant la cultura del JO i del benestar personal, oblidant en canvi que l'altre també és persona, amb la seva pròpia vida i la seva història.

L'apatia envers els altres esterilitza la vida i impedeix que aquesta transcorri amb normalitat.

Si som persones de bona voluntat i de talla humana hem de potenciar la vida:

- *Donar la vida és posar tot el que és nostre al servei dels altres.*

- *Donar la vida és regalar temps i dedicació als qui tenim prop.*

De fet, quan vivim en plenitud, és quan ens desvivim pels germans.

Andreu Genovart

PERFUMERIA I ESTÈTICA

BAUÇA

Cr. ALMOINA, 71 TLF: 64.78.94

Netetja cutis. Tractament antiacné i per les rucs. Plaques. Manicures
i Pedicures. Depilacions. Maquillatge.

Venda de perfums. Objectes de regal. Tota classe de línia de banys.
Línia colors propera primavera.

EL NOM DELS DIES

Els set dies de la setmana es succeixen sense aturar-se, sense que mai ens hagem parat a pensar d'on venen. D'aixó hem tractarem en aquest escrit.

DILLUNS

Des de molt antic cinc dies de la setmana han estat dedicats als planetes i divinitats mitològiques.

Dilluns, o dia de la *Lluna*, és el nom del primer dia de la setmana i està dedicat al nostre satèl·lit, que els romans li deien *Diana* i la consideraven consort de *Febo*, és a dir, del *Sol*.

Els poetes diuen que la deessa *Diana* era de gentil hermosura i el seu pare, *Júpiter*, li va donar un arc i un acompanyament de nimfes i la va fer reina dels boscs. Tenia *Febo* una resplendent carrossa on la bella deessa *Diana* es passejava sobre els núvols en el silenci de la nit, banyant la terra amb suau i brillant llum. A la *Lluna* està consagrat des de temps immemorial el primer dia de la setmana, amb el nom de *Dilluns*.

DIMARTS

Mart és el quart planeta del Sistema Solar i el més petit. Destaca el seu color vermell que recorda la sang vessada en les lluites.

Mart era considerat déu de la força viril i de l'inspiració guerrera. Es diu que participava del caràcter violent de la seva mare, la deessa *Juno*.

Mart era el prototipus del heroi guerrer de les llegendes epiques, que llençat a la lluita no obeeïa més que a la brutalitat del seu instint i al seu furor sanguinari, deixant-se dur del anhel boig per ferir i matar. D'aquí que el símbol sigui el llop, emblema de la crueltat. A aquest Deu tutelar dels exèrcits, dels soldats i gladiadors està dedicat el segon dia de la setmana, anomenat *Dimarts*. Els símbols de *Mart* eren el seu escut, els seus arcs guerrers i la llança o pica, la seva arma de lluita preferida.

DIMECRES

Significa dia de *Mercuri*, que és el planeta més proper al Sol.

Mercuri, a qui els grecs anomenaren *Hermes*, era fill del *Cel* i de la *Nit*. Presidia les relacions mercantils entre els homes. Quan a les costes dels mars Mediterrani i Tirreno es desenvolupava un important tràfic grec, els romans prengueren de *Grecia* els déus protectors. *Roma* quan va elegir com a deu del comerç a *Hermes*, li posà el nom de *Mercuri*, paraula derivada de la llatina *mercari*, és a dir, *comprar*. *Mercuri* també era eloqüent intèrpret de les voluntats dels déus i especialment de *Júpiter*, doncs tenia el do de l'expressió fàcil i de la persuasió.

DIJOURS

El seu nom és una abreviació de les paraules llatines *Jovis dies*, és a dir, dia de *Jove* o *Júpiter*.

El *Júpiter* dels romans, que pels grecs era *Zeus*, era el pare dels déus i dels homes. Era l'ordenador de totes les coses i habitava en el èter rodejat de llum eterna. La llegenda d'aquest deu és molt interessant. *Júpiter* va tenir per pare a *Cronos*, el *Temps*, i per mare a *Rea*, la *Terra*. *Cronos* es menjava a tots els fills que *Rea* li donava i aquesta va voler salvar al seu fill *Júpiter* i el va dur a les profunditats d'una cova amagada dins el bosc i el va deixar amb les nimfes. *Rea* havia embolicat una pedra en els drapets del nin i quan li va dur a *Cronos*, aquest se la va menjar aviat, pensant que era el nin, però va vomitar i va jurar que el mataria. Molts d'anys després va esser *Júpiter* qui el va vèncer i el va encadenar a les profunditats dels abismes del món i així *Júpiter* va governar des del *Olimp*.

DIVENDRES

Veneris dies vol dir dia de *Venus*. És el nom d'una deessa bella i amable on els antics simbolitzaven els encants i l'hermosura.

Els grecs li deien *Afrodita*, és a dir, *filla de l'escuma*. Diu la llegenda que quan *Cronos* va mutilar el seu pare, va tirar els seus membres al mar on varen surar damunt l'aigüa. A devora va fer una escuma de la qual va néixer *Venus*.

DISSABTE

Nom d'origen hebreu, que vol dir *descans*, doncs el total repòs durant aquell dia era per ells llei severa.

El dissabte tancava el període de set dies, que tanta importància tenia en els rites religiosos dels pobles antics. Per exemple, els romans celebraven durant set dies les seves festes saturnals on s'entregaven a tot excés de menjar i beure. Amb la venguda de *Crist* tot això va canviar. Els pagans varen consagrar aquest dia a *Saturn*, d'aquí el nom saxó *saturday*, o dia de *Saturn*.

DIUMENGE

És un dia especial consagrat a retre culte a la divinitat. Quan aparagué el *Cristianisme* l'observància tradicional del dissabte es va traslladar al següent (diumenge), on es commemorava la resurrecció del *Salvador*. Els primers feels de Roma l'anomenaren *dominica*, de *dominicus*, que vol dir dia del *Senyor*. Hi va haver pobles que creien que el *Sol* era l'autor de la vida i per aixó l'adoraven com a Déu i li dedicaren aquest dia. D'aquí el nom saxó del *diumenge*, *sunday*, és a dir, dia del *Sol*.

L'Església no accepta aquest origen amb la seva litúrgia i els anomena *feria secunda*, *tertia*, *quarta*, *quinta* i *sexta* (de Dilluns a Divendres), *sabbatum* al Dissabte i *dominica* al Diumenge.

DE TOT UN POC....PENSAMENT

Els homes fan les lleis,
les dones les costums.

CONSELL

Per treure la pols a les flors seques, emprar el secador de pèl en posició suau.

ACUDIT

-A quina hora surt el tren de les set i mitja?.

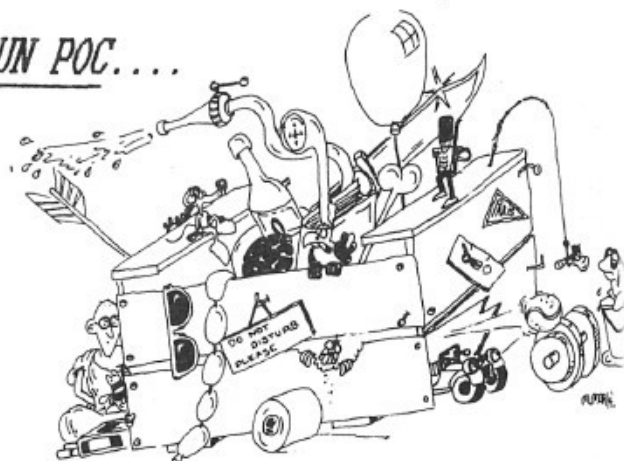
-A les vuit menys trenta.

-Carai!, sempre estan canviant d'horari.

FAVES AUFEGADES

Ingredients: bessons de fava, panxeta, ceba, tomàtiga i oli.

Dins una olla de test es sofregeix la panxeta tallada ben petita, després la ceba i la tomàtiga. Quan estigui ben sofregit, aficar-hi els bessons, un tassellet d'aigüa, herba-sana i moraduix. Tapau l'olla amb un plat fons ple d'aigüa. Salau i setsau dolçament.

CONFITURA DE TARONGE

Per un Kg. de taronges, 0'800 grs. de sucre. Palau les taronges finament, fer-les bollir tapades d'aigüa un quart d'hora. Una vegada fredes, tallar-les primes i fer-les bollir mitja hora amb el sucre.

ENDEVINALLA

Som bessiot d'aigües tranquil·les, sé de tot i ningú s'entem, fins que m'afiquen es rem.

A veure si m'endevines.

Solució a l'endevinalla passada:
Un cuc de seda.

....DE DINS EL CAIXÓ**TRACTAMENT INTEGRAL DE LA PELL / COSMÈTICA NATURAL**

- * TRACTAMENT DE CUTIS
- * HIDRATACIÓ
- * FLACCIDESA CUTÀNEA
- * PILING FACIAL I CORPORAL
- * MAQUILLATGES
- * TINT DE PIPELLES I CELLES
- * TRACTAMENT CATHIODERMI

- * DEPILACIÓ ELECTRICA I A LA CERA
- * DRENATGE LINFÀTIC
- * ANTICELULITIS
- * MASSATGES CORPORALS, NEUROSEDANTS
- * BANYTERÀPIA
- * BRONZEJADOR RAIGS UVA
- * TRACTAMENTS ESPECIALS

CENTRE DE BELLESA
MARGALIDA BARCELÓ

Cr. Lluna, 12 - Telèfon: 64 70 70
07260 - PORRERES

EL XIPRER ÉS MORT

No sé quin malefici esbelt xiprer et tiraren
per deixar-te sens vida, un dia qualsevol,
cap mal a ningú feies i els dos companys quedaren.
El cel ens apuntaves, per això pot esser et mataren?
per això jo en duré dol.

En veure la façana de l'Hospitalet ja nua
sense el xiprer vigia que ens cridi. Mira el cel!
em sent l'ànima trista, tant, que la veu és nua
recort la teva imatge de mort, veritat crua,
és com qui tastar fel.

Ja l'heura no t'abraça com a fidel company
volguent també enlairar-se sempre anant amunt
teixint pel teu brancatge, tal com teixes l'aranya
els fils i terrenyines, donant-se art i manya.
Eix llaç et feu difunt?

L'acacia ja rebrota i creixen els seus ulls
i floriran com sempre ramells envellutats,
granant llàgrimes negres, ja que no ploren ulls...
façana! antiga, austera, els teus frontals despulls,
muts clamen desolats.

I l'heura i l'acacia, t'enyoren... oh! conhort...
que tu, amb el deliri de fer-te per amunt,
tengueres qui sap perquè, una més trista sort
però no te rendires i romans dret de mort.
Valent! el cel ton punt.

Donem coratge i força, amat xiprer retut.
Donem coratge i força, retut no humiliat,
donem coratge i força, amb ton llenguatge mut,
qui mira a les altures ja mai es sent vençut,
allà hi ha la claretat.

Jaume Rosselló i Verger

COR D'IFANT

Un crit esgarrifador

en aquella tarda de novembre
un infant

d'ànima blanca
sota la immensa bafarada
l'escolten,
el miren,
el fan parlar,

--l'aigua als llavis--
Què va passar?
Quina hora era?

Que feies?

...mentre,
la mort s'ensenyoreix
i el temps
que no oblida,

...parla,
eren paraules pastoses
tretes d'uns llavis
lleviscosos i llépols
que escupiren inhumanitats
per a treure
grans veritats;

--l'aigua als llavis--
Ai infant dolç i tendre!
de sols onze primaveres
ànima blanca i divina,
boca de tall celestial,
que et canviaren

la juguina
per un clot infernal,
bassa de fang i pudors
aquesta és la
cruel veritat
immortalitzades quedaren
les teves paraules
en un focus tridimensional
per a que la posteritat
recordi

allò...
...allò que costà
més d'una vida
i entre elles
LA TEVA,
la teva!
dolç infant,

horabaixa
de
novembre
en el que
no et varen valer
ni la tendresa
que irradiaves
ni la cara
angelical de rosada
seda blanca.

Glosats d'aquí i d'alla

Aquestes gloses són fetes p'en Pep Pulit, esperam a pròximes revistes anar treguent més gloses seves, sebem que en té una caterva i val la pena conèixer-les.

Per la temàtica, ja voreu que són de pescar i cassar

Un dia dotze d'abril	Varem anar a calar
vaig sortir amb en Joan Serra	amb en Joan municipal
llebres i perdius per terra	es gendre de s'escolà
en vaig veure més de mil	tot pareixia normal
si hagués duit un fusil	però despres l'endemà
les hagues declarat sa guerra.	degut en es temporal
	tot va quedar dins la mar

Així mateix un altre dia en Pep Polit feu arribar a les orelles a la madona del cafe de Ca'n Mollet que hi aniria per acompanyar-la a ca sava i que li faria treure cadira, ella contestà amb aquesta glosa:

Sa cadira li treuré
sa més bona que tenguem
li treuré amb respetller
perquè no fris d'anar-sen.

Idò que vos pensàveu, ja tornam tenir, fadrins i casats, embolicats i han partit desesperats com un tro d'escopeta, qui sap com acabarà es trui, es ben cert que les se tiren a ferir, sobretot se parla de's sopar i les berbes de mascles desfets, van a ones, sobretot molta bravegera, no deu esser tant com diuen, ja veurem com s'en desferan; vet aquí les primeres gloses:

Casats

Vos veig com emperdelats
sempre enrevoltant s'estufa
cercau-vos una gallufa
i no anireu arrufats
vos ferà sa roba neta
i vos escurarà es plats.

Fadrins

Glosador vaig esser novell
però enguany ja som granat
i no vaig gens arrufat
sempre va ben estirat
i encara no ha nat
qui s'Xen pugui riure d'ell.

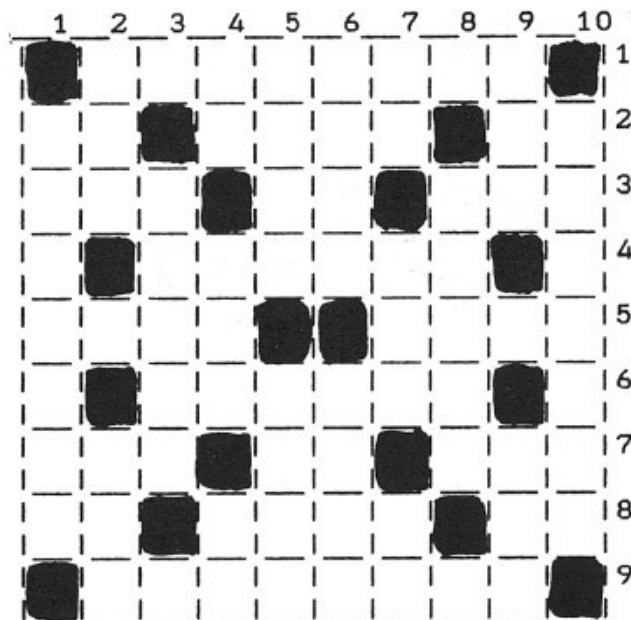
A la propera Revista FOGANYA continuarà sa brega

ENCREUAT

Solucions del encreuat anterior

Horitzontals: 1. Gueez. Conde. 2. Oca. Nau. Mes. 3. Teca. S. E. Ut. 4. Id. Greny. Te. 5. Catai. orrev. 6. A. Amaltea. E. 7. ML. Llà. IB. 8. Hull. O. Llet. 9. Al. Cucut. Io.

Verticals: 1. Gòtica. Ha. 2. Uceda. Mul. 3. Eac. Tall. 4. E. Agam. 1C. 5. Zn. Rial. U. 6. ase. Lloc. 7. Cu. Nota. U. 8. O. Eyre. Lt. 9. nM. rail. 10. deute. Bei. 11. Esteve. To.

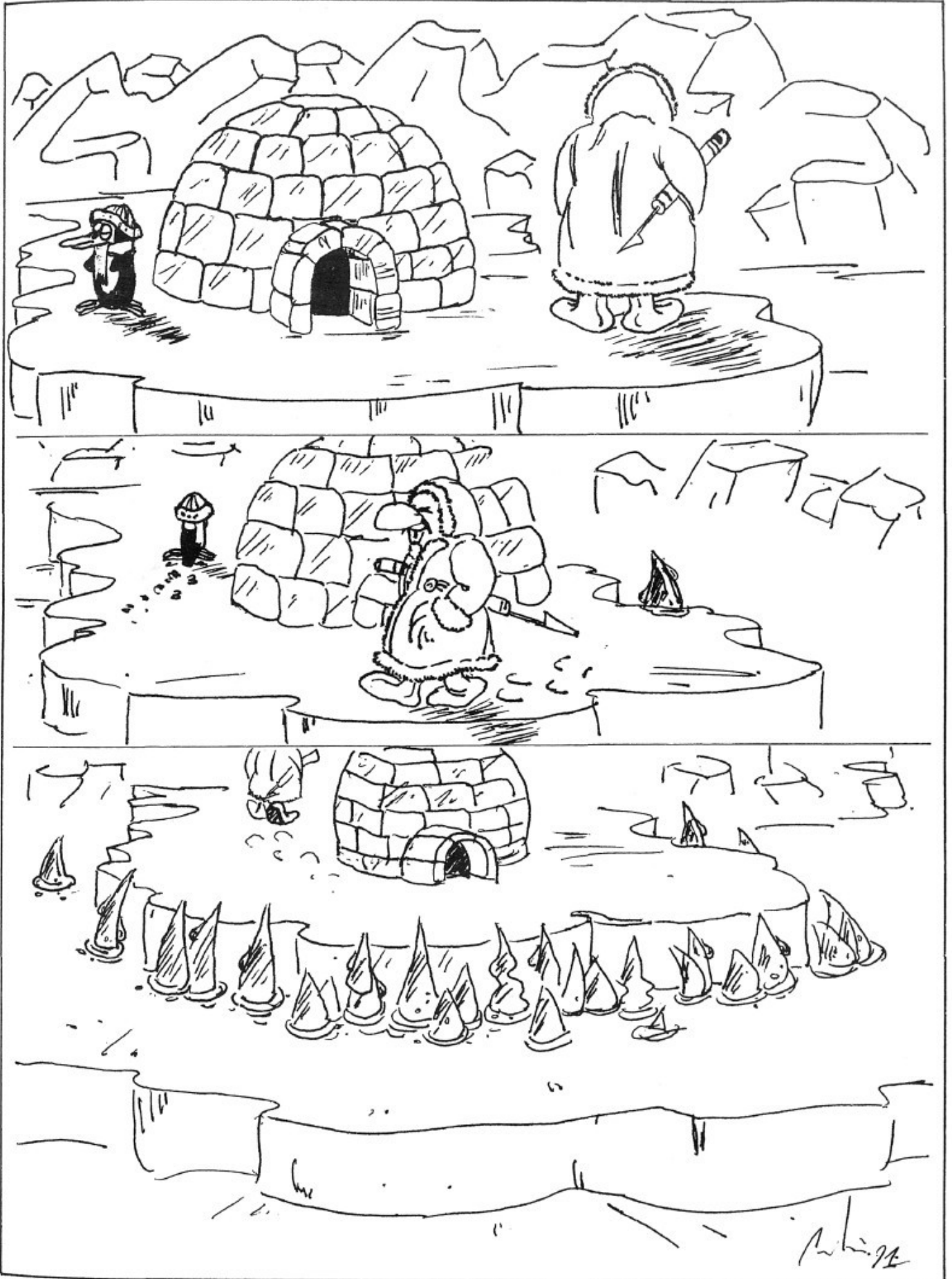
HORIZONTALS

1. Riu d'Iraq que separava el món grecoromà i l'oriental. 2. Símbol químic. Una tela. Exclamació. 3. Empra. Davant noms de dona. Organisme que ha donat el vist i plau a la Guerra del Golf. 4. Un altre riu d'Iraq. 5. Quina persona. Pastor mitològic. 6. Poesia literària. 7. Impost. Antic Testament. Joan Carles I. 8. Crit. El "Tipo" ho és. Complement del nom. 9. Corda que fa ballar la baldufa.

VERTICALS

1. País que fa frontera amb l'Iraq i que pertany a l'O.T.A.N. 2. Article. Canalla. 3. El terror dels huns. 4. Formació professional. Institut Nacional d'Indústria. Nota musical. 5. Categoria social. Fruita. 6. Encaminar-se. A les escoles n'ha un per jugar, al revés. 7. Possessiu. Un animal. Infusió. 8. Premi nord-americà cinematogràfic. 9. Topònim mallorquí. Repetició dels sons. 10. Rei de Jordània.

CÒMIC

CUINA DE SON ROIG BONICO

Impressiona per la seva grandiositat, sobretot, de la campana, i això que ja es veu reduïda. Com podeu veure, te dos cossis, un de tamany diríem normal i l'altre de dimensions descomunals, també hi ha el forn, en la boca, davall la immensa campana. Tot indica que fou una possessió amb molt de moviment. Tot és grandios.

En entrar dins les cases, sembla trobar-se amb un estol de gegants i en entrar dins la cuina, un pensa trobar-se amb les descomunals olles plenes de sauvetgina pels nous gegants, en arribar la sortida de Sol.

Foganya de Son Roig Bonico, rep l'escalfor de ma salutació, com a record de l'escalfor del foc d'un temps.